

Slovenski Prijatelj.

Izhaja enkrat
v mesecu.

Za cerkev, šolo in dom.

Velja po pošti
4 fl. na leto.

Št. 1.

15. januarja 1864.

XIII. tečaj.

Pridiga za 1. predpepelnično nedeljo.

(Vgovori grešnikov, ki pokoro odkladajo; gov. M. T.)

„Nebeško kraljestvo je enako hišnemu gospodarju, kateri je zjutraj zgodaj šel
najemat delavcev v svoj nograd.“ Mat. 20, 1.

V v o d.

Sv. Avguštin priliko današnjega sv. evangelja razlaga in pravi: Hišni gospodar ni nihče drug, kakor Bog sam. Bog iz nezmerne ljubezni in iz usmiljenja zmiraj ali sam hodi, ali pa preroke, apostelje, mašnike in pridigarje pošilja, da postava-joče ljudi, to je: grešnike k zveličanju kliče, in jim za to denar večnega plačila obeta. Tako Bog skerbi za zveličanje grešnikov. Ali se nam pa ni čuditi, zakaj da bi potreba bila, grešnika še klicati in vabiti k pokori? Zakaj, kdaj je bilo pač slišati, da bi bilo treba še le dolgo prositi jetnika, naj bi pri-liko k begu porabil ali bolnika, naj bi zdravje dosegel, ali siromaka, da bi obogatel, ali pa k smerti obsojenega, naj po-milostenja išče? Jetnik pa je grešnik, ker je zvezan s peklen-skimi verigami; bolen je in sicer do smerti bolen na svoji duši; siromak je in v velikih potrebščinah, ker je oropan naj drajšega zaklada gnade Božje; obsojenec je k smerti. Po tem takem, čemu še grešnika klicati? čemu ga prositi? in ga tako rekoč po sili k pokori vleči? Pač le zato, ker je pokora silno težavna reč, in ker Bog noče smerti grešnikove, temuč da se spokori in živi.

Ali vkljub tega, da se kličejo k pokori grešniki, po bese-dah sv. Avgušтина vendar le Adama posnemajo, mislé: Saj je Bog usmiljen; saj ni verjeti, da bi precej za prvi greh toliko kazni poslal, le žuga nam in bi nas le rad ostrašil; in kako

bi tudi moglo to, pokusiti eno samo jabelko, tolika pregreha biti? Tako grešniki. Oni imajo greh in kazni za male stvari. Resnice od smerti, sodbe, pekla in večnosti so jim le prazne strašila. Ako jih k pokori svariš, pravijo, da je za njo še časa dovolj. Če jim praviš, naj tuje blago povernejo, izgovarjajo se s svojo revščino. Če jim govoriš od dolžnosti, na otroke in posle čuti, pravijo, da je nemogoče, ali jih opominjaš pred grehom in grešnimi priložnostmi bežati, kažejo na Božje neskončno usmiljenje. In tako se jim izgovorov nikdar ne zmanjka.

Že zadnjič sem vam pokazal, kako nevarno da je s pokoro do smertne postelje odlašati. Ali vem, da ima tudi zoper to resnico grešnik vgovorov pripravljenih. Kteri so pa ti vgovori grešnikov in kako puhli in prazni da so, me danes poslušajte!

R a z l a g a.

1. Med drugim sem vam zadnjič pravil, da je do smertne postelje odložena pokora zato nevarna, ker si tisti čas peklenska hudoba s svojimi zvijačami in skušnjavami najbolj podviza, da dušo ugrabi v svoje kremplje.

Kaj pa grešniki k temu pravijo? Oni sicer verjejo, da ima peklenska hudoba do grešnika veliko oblast, pa se zanašajo na pomoč angela varha in cerkvenega mašnika, ki ga v poslednjem boji ne bota zapustila.

Res je ljubezen in skerb angela varha velika in nerazumljiva, toda le do tistih pokornih kristjanov, ki njih svarjenje poslušajo, se priložnost v greh ogibljejo, ter greh bolj kakor vsako drugo hudo na svetu čez vse sovražijo, ali, če so iz slabosti padli, sopet berž vstanejo. Proti nepokornim kristjanom pa, ki njegove svete zaničujejo, vse svoje žive dni Boga žalijo, spreobrnjenje in pokoro pa do zadnjega odlašajo, proti takim pa mora biti angelj varh terd in oster. On ga ob njegovi smertni uri zapusti, zato ker vse njegove žive dni od njega ni drugega prejemal, kakor nepokorščino in zaničevanje. In verjetno je, pa bati se je, da bo angel varh pri tacih grešnikih nazadnje le tiha in nema priča, kako huda in terda se njim godi, ker ima hudoba do duše več pravice zato, ker je bila dle v njegovi posesti.

Ali mu bo pa morda spovednik kaj pomoči prinesel? Tudi ta ne? Le povej mi, ljubi moj, kaj bi ti pomagalo, ako bi prišel spovednik k tvoji smertni postelji, ki bi hebrejski ali pa gerški s tebo govoril? Ravno tako pa je z grešnikom, ki se svoje žive dni ni nikoli učil, Boga čez vse ljubiti, ki ne vé, kaj se pravi, greh zavoljo Boga čez vse sovražiti. Kdor se tega v svojih zdravih dneh ni naučil, ta do smerti bolen spovednikovega jezika ne ume, ne umé ga, ki mu govori od ponižne spovedi, resnične grevence in prave pokore.

To nam spričuje učenj kardinal Belarmin. Ta gre obiskat koga svojih zrancev; bil je ta silno bogat pa sedaj za smert bolen. On ga tedaj opominja, naj pravo serčno kesanje nad svojimi grehi obudi. Pa bolnik mu reče, da ne vé, kaj je kesanje. Belarmin mu odgovori, da pravo kesanje v tem obstaja, da v sercu občutiš bolečino nad grehi, iz ljubezni do Boga, najsvetejšega in najdobrotljivejšega, iz vsega serca jih sovražiš, in terdno skleneš, nikoli več ne prostovoljno grešiti. Tudi na to mu bolnik odgovori, da takega govorjenja on ne ume, in da pa tudi ni več zmožen, take djanja v sebi obuditi. In tako kmali na to umerje in zapusti očitne znamenja svojega pogubljenja.

Tako je torej umirajoč grešnik nepripraven, da bi se pripomočkov v zveličanje mogel poslužiti, ako se v zdravih dneh tega ni navadil. Okoli njegove postelje je velikrat po več duhovnov zbranih; po steni okoli njega visijo britke martre, podobe svetnikov i. t. d.; ne manjka se mu morda ne blagoslovil, ne odpustkov. Ali kaj mu vse to pomaga, ako pa najmanjša iskrica Božje ljubezni ne tli v njegovem sercu? Godi se mu ob smertni uri, kakor kralju Davidu v njegovih poslednjih letih, ko sv. pismo pravi, „da se ni mogel ogreti, ako-ravno je bil z obilo odejami pokrit“. Taka je z grešnikom. Kjer manjka notranje gorkote v sercu, tu vse zunajne obeze in odeje nič ne pomagajo.

2. Drugi, ki odlašajo pokoro do zadnjega, izgovarjajo se s tem, da je za odpuščenje grehov dosti, le kratko zdihovati: „Gospod, spomni se na me!“ kakor je bilo pri desnem razbojniku. Ali premislimo umirajočega Dizma in njegovo

obnašanje, premislimo kaj bolj in vidili bomo, kako abotno ravna grešnik, ki se s tem izgovarja.

Na prvo, kateri dan je bil, ko se je spokorni razbojnik zveličal? Bil je tisti najimenitniši vseh dni, da svet njemu enakega nikoli ni, in ga nikoli več ne bo imel. Bil je tisti dan, ko se je Kristusova kri križem svet razlivala, dan, ob katerem je Sin Božji tako rekoč hotel spričevanje dati, koliko da njegovo terpljenje in njegova smert k zveličanju duš pomorete. Prvo tako spričevanje je dal razbojniku, od drugega pa nam ni nikjer znano: „Eden je, pravi sv. Avguštin, da ne obupaš; pa en sam je, da se ne prederzneš.“ — Pomislimo pa še besede Kristusove, ki mu jih je bil odgovoril. Rekel mu je: „Resnično, ti povem, še danes boš z menoj v raji.“ (Luk. 23, 43.) Beseda „Resnično“ pomenja toliko, kakor prisega. Zakaj pa je Sin Božji prisegel? Zato, ker je spreobrnjenje grešnika ob smertni uri tako neverjetno, da je Jezus prisegel in le tako zamogel verjetno storiti. „Ti povém“, tebi in nobenemu drugemu, le tebi povem, in ne tvojemu tovaršu, ne komu drugemu tebi enakemu, ki do smerti pokoro odklada. „Danes, pravi, boš z menoj v raji“, danes, ko zaklade svojega usmiljenja bogatejše in obilniše, kakor kdaj, svetu delim. „Danes“, ko moja mati pod križem stoji in zate prosi, „danes“, ko me očitno, vpričo mojih sovražnikov, za Boga spoznaváš.

Zraven teh okoliščin pa še vedi, da desni razbojnik tudi brez zasluženja ni bil. Več cerkvenih učnikov od njega terdi, da je bil Dizmas tolovajski poglavar, pa varoval je Jožefa, Marijo in Jezusa na potu v Egipt, da jih tolovaji niso napadli in pokončili. Kako si pa ti postregel in kaj dobrega si pa ti storil Jezusu in Mariji? Kaj ne, da si njo in njenega Sina žalil, in njune imeni preklinjal! Potem je desni razbojnik pokazal, da je Bogu voljno pokoren, ker je pri tej priči Kristusa za Boga spoznal, akoravno poprej še od njega ni slišal. Pokazal je, da ima veliko ljubezen do Jezusa, ker ga je zoper preklinjevanje in zaničevanje Judovskih in Rimskih vojščakov serčno branil, rekoč: „Ta pa ni nič hudega storil.“ Pokazal je, da ima veliko gorečnost za Božjo čast in zveličanje bližnjega; goreč je bil za Božjo čast, ker je svojega tovarša

ostro posvaril, goreč pa tudi za zveličanje bližnjega, ker je želel, da bi se še on ž njim vred spreobernal, rekoč mu: „Ali se tudi ti Boga ne bojiš?“

Razodel je po besedah sv. Gregorja veliko vero in zaupanje; razodel je vero, ker je Kristusa ob tistem času za Boga spoznal, ko je ta ves zaničevan, zaveržen, raztepen, hudodelniku enak na križu visel, zatajen bil od Petra, zapuščen od vseh svojih učencev; razodel je upanje, ker se je nadjal s pomočjo sv. Križa Božje kraljestvo doseči. Pokazal je, pravi sv. Hieronim, serčnost in ponižnost. Serčnost, ker je bil križan, kot tolovaj, umerl pa je, kakor mučenec; in ponižnost, ker je svoje grehe očitno spoznal, in smert na križu za pokoro svojih grehov voljno sprejel. Zato pravi učeni Arnold od njega: „On veruje, se boji, kesa, in se pokorí, spozna in pridiguje, ljubi, zaupa in moli.“

Poglejte, ljubi moji, da je bilo spreobrnjenje Dizmovovo vse drugačno, kakor si ga pa grešniki domišljajo. Le, ako bi se pri katerem grešniku vse to zamoglo zediniti, kar se je pri desnem razbojniku, potlej bi od njega zamogli reči: Ta je drugi na smertni postelji spokorjeni Dizma, od tega je mogoče verjeti, da je zveličan, drugače pa ne. „Eden je, da ne obupaš, le en sam je, da se ne prederzneš.“

3. Da je silno nevarno pokoro do zadnjega odlašati, omenil sem zadnjič tudi zavoljo tega, ker Bog takemu grešniku po vsi pravici gnado spreobrnjenja odtegne in ga pusti, da se pogubi.

Kaj pa nekteri grešniki še zoper to ugovarjajo? Oni pravijo: Saj je Bog neskončno usmiljen, ki noče grešnikove pogube, temuč je pripravljen, vsegdar ga sprejemati, in ravno v tem se posebno usmiljenega skazuje, če grešniku še na zadnje vse odpusti, in ga vzeme v svete nebesa, naj se je ravno še le na smertni postelji spokoril.

Bog je neskončno usmiljen, to je res. Ali vedi, da Božje usmiljenje je dvojne baže. Pervo usmiljenje je to, da spokornega grešnika sprejme, mu odpusti, mu nasproti gre, in mu poljubljelj ljubezni na lice pritisne, kakor je storil oče zgubljenemu sinu, ko se je bil ves spokorjen k njemu povernil. Le od tega usmiljenja moremo reči, da ga Bog nobenemu ne

odtegne. — Je pa še drugo usmiljenje, tista pomoč, poleg ktere Bog grešnika k pokori kliče, ga k njej priganja in v tem sklepu uterduje. Od tega usmiljenja pa moramo reči, da je ne le včas, ampak večidel grešnikom odrečeno, kateri z nehvaležnostjo to gnado od sebe pahnejo in prederzno tje v en dan grešé na Božjo milost. Število na to vižo pogubljenih grešnikov samo v sv. pismu imenovanih, je tako veliko, da sv. Avguštin pravi: „Veliko zdravilo je pokora za tega, kteremu jo Bog dodeli — ako ima kdo to srečo.“ Zapomnite si zlasti besede: „Ako ima kdo to srečo“, ker z njimi hoče reči, da so taki spokorniki na smertni postelji tako silno silno redki, da nam gre po vsi pravici dvomiti, če je kdaj ta gnada kteremu dodeljena. Bog ni le usmiljen, tudi svet in pravičen je, ni le dobri oče, tudi ostri sodnik je!

S k l e p.

Po tem takem, ljubi moj! nikdar ne odlašaj s pokoro, sedaj dokler te še Bog kliče, ker lahko je mogoče, da ti je ravno današnja pridiga svariven oznanovavec tvoje bližnje smerti. Delaj neutrudljivo v Gospodovem nogradu, da zvečer, kedar se dan tvojega življenja nagne, tudi ti prejmeš zasluženi denar. Amen.

Pridiga za 2. predpepelnično nedeljo.

(Kako zveličanska je za grešnika pokora; gov. M. T.)

„In drugo je padlo v dobro zemljo; in rastle, in storilo stoteren sad.“

Luk. 8, 8.

V v o d.

Med vsemi obertnijami in rokodelstvi ga ni kmali, kateri bi toliko dobička prinašal, kakor kmetijstvo in poljedelstvo. Glejte, seme, ako se na dobro, preorano, zrahljano in gnojno njivo vseje, rodi z Božjo pomočjo stoteren sad! Zato so od kmetijstva že kdaj imeli navado reči, da bi kmet, če bi mu od njegovih pridelkov ni bilo treba nobenemu nič plačevati,

v petih letih lahko s srebernim, v desetih letih pa z zlatim plugom obdeloval svoje polje.

Nek Rimljan, Krezen, si je na svojem malem posestvu nenavadno veliko premoženje pridobil. Tožen je bil, da zna čarati alj coprati. Bojé se, da bi ne bil obsojen, prinese vse poljedelsko orožje pred sodnike, pripelje tudi svojo terdno in močno hčer sebo, svoje krampe, lopate, motike, pluge in vole, ter pravi: Glejte, sodniki! to so moje čaranja, po katerih sem si v kratkem opomogel. Kako sem se pa sam trudil, koliko terpel, kako se potil in koliko bdel, tega pa vam ne morem pokazati. — Gledé torej na vse to je bil za nedolžnega spoznan.

Res kmetijstvo in poljedelstvo veliko dobička prinaša; zato je bilo pri vseh ljudstvih v velikem spoštovanji. V Kinežkem cesarstvu je še sedaj navada, da gre cesar sam vsako leto enkrat orat, naj bi poljedelstvu spodobno čast skazal.

V duhovnem obziru pa razločujemo dvojne sijavce. Pervi so grešniki, ki sejejo grehe svoje brezbožnosti, od katerih bodo ob času žetve, to je: konec svojega življenja le sad večnega pogubljenja želi, zakaj „kdor v mesu seje, bo od mesa trohno bo žel“, velí apostelj. (Gal. 6, 8.)

Drugi sejavci pa so spokorniki, ki želé Boga z dobrimi deli toliko gorečniše častiti, kolikor bolj ga hudobni žalijo. Te smemo blagrovati z besedami kraljevega preroka, ki pravi: „Tisti, kleri s solzami sejejo, bodo z veseljem želi.“ (125, 5.)

Dobiček sploh vsacega človeka nase vleče; zatorej naj vam še jaz danes z Božjo pomočjo pokažem, kakošen dobiček da imajo spokorniki od vrednega sadu pokore pričakovati. Poslušajte!

R a z l a g a.

1. Pervi dobiček, ki ga pokora prinaša grešniku, je ta, da njegove grehe pred Bogom z briše, in grešnika zopet z Bogom spravi.

Velik grešnik je bil David; zabil je bil na vse dobrote, ktere mu je Bog bil skazal, da ga je iz pastirja kralja storil; doprinesel pa je vendar dvojno pregreho, hudobijo prešestva in

umora. Klical je pa s potertim sercom k Gospodu: „Grešil sem!“ In glejte! prerok Natan mu oznani milost in odpuščanje, rekoč: „Gospod je tvoj greh odvezel.“ Zato pravi sv. Krizostom: „Ena sama beseda, v enem samem trenutku resnobno in odkritoserčno izrečena, dodelila je spokorniku popolno odpuščanje.“ Oh kako velika dobrota Božja pa je to odpuščanje! To vidimo iz tiste prilike v sv. evangelju, kjer Kristus pripoveduje od kralja, ki je obrajtoval s svojimi hlapci. Tu mu pripeljajo nekega, ki mu je bil 10 tavžent talentov dolžen. Ker pa ni imel s čem plačati, zapovedal je Gospod, njega in njegovo ženo in otroke za sužnje prodati. Ali hlapec pade prednj na kolena, ponižno prosi in doseže odpuščanje vsega svojega dolga. — Ali ni bil ta gospod posebno usmiljen? Gotovo, da je bil. In zato sv. Krizostom misli, da je ta kralj, še preden je hlapca k rajtingi klical, sam pri sebi mislil mu odpustiti. Če je pa to že poprej mislil, zakaj pa je vendar hlapca k sebi klical? Sv. Krizostom pravi, da zato, ker mu je hotel pokazati, kako veliko in kako velike dolgove da mu je odpustil.

Ako podobo te prilike odkrijemo, pomenja kralj Boga, in dolgovi od 10 tavžent talentov so grehi, s katerimi smo lomili njegovih deset zapoved. Bog nam pa odpušča ves dolg! Kdor hoče to dobroto božjo spoznati, mora najprej vse grehe posamezno preudariti, kako veliki da so in koliko jih je. Preudariti mora, da je vsak greh neskončno razžaljenje Božje, ker je stvar bolj, kakor Stvarnika ljubil. Premisliti mora, da je greh največje pregrešenje zoper Sinu Božjega, ker ga je v svojem sercu ž njim znovič na križ pribil; največja nehvaležnost zoper sv. Duha, ker je iz svojega telesa, ki je bilo njegovo prebivališče, storil prebivališče satanovo. Pomisliti mora še dalje, da je greh za dušo neizrekljivo težka peza, ker je Luciferja in vse njegove puntarske tovarše iz devetih nebes v globočino peklenskega brezna potegnil. Preudariti mora, da mora greh strašna gerdobija biti, ker dušo tolikanj omadežva, da Bogu in angeljvarhu nič več ne dopada, ter vse njene molitve, poste in dobre dela vniči, in jo vseh zakladov za nebesa oropa. Vse to si moraš pred oči postaviti, in dobro

v svojem srcu te dolgove premišljati, da boš razumel, kako velika dobrotà da je odpuščenje grehov.

2. Drugi dobiček pokore je ta, da po njej storjene, pa z grehom zgubljene, dobre dela sopet oživé in pred Bogom svojo veljavo zadobé. Zakaj tako govori Gospod po preroku Ezechielu: „Ako se pravični od pravičnosti oberne in hudo stori, ne bo se več pomnilo vse njegove pravičnosti, ktero je storil.“ (18, 24.) Iz teh besed je očitno, da so za človeka v tistem trenutku, v katerem Boga s smertnim grehom razžali, vse njegove zaslužljive dela zgubljene in vničene, kakor pridelki na polji, ko se toča vsuje.

Mislimo si človeka, ki ves v premišljevanje svetih reči zamaknjen noč in dan Boga časti, kakor kak sv. Anton, sv. Hieronim, ali sv. Avguštin; ali še več! Mislimo si kristjana, ki bi bil že v maternem telesu posvečen, kakor sv. Janez Kerstnik, ali sv. Gregor čudodelnik, ali sv. Ksaveri. Ja, mislimo si človeka, ki bi vso čistost in svetost angelov, očakov, prerokov, apostelnov, mučencov, spoznavcov, devic i. t. d. imel, vendar bi ta čudoviti svetnik v tistem trenutku, kedar bi v smerten greh dovolil, ob ves zaklad svojega zasluženja prišel, in večno bil pogubljen; ako bi mu Bog ne dal časa in milosti k pokori. Oh, kolíka strašna škoda, ktero terpi duša po enem samem smertnem grehu! — Ali ravno te zasluženja, ki so bile po grehu zgubljene, po pokori zopet oživé. Zakaj tako govori Gospod po preroku Joelu: „Poverniti vam hočem leta, ki so jih kobilice in kebri, ríja in gosence snedle.“ (2, 25.) To se pravi po sv. Hieronimu: „Jaz nočem, da bi bili zakladi vaših dobrih del, ki ste jih z grehom zapravili, za vselej zgubljeni.“

Solze pokore imajo torej to čudovito lastno, da v grešnikovem srcu ljubezen do Boga in njegove dobre dela sopet prižgó. Po tem takem, ljubi moj! naj bi bilo, da bi se bil, kakor Nabuhodonozor, po grehih poživinil, stori pokoro, in kraljestvo ti bo zopet nazaj dano! Naj bi bilo, da si z grehom zgubljenemu sinu enako vse svoje premoženje zapravil, verni se zopet skesan nazaj k svojemu očetu, in zopet te bo oblekel s poprejšnim oblačilom. Naj bi bilo, da si zavoljo grehov na svoji duši ves gobov, skaži se duhovnu in boš očiščen. Reci

sam pri sebi: „Kako bi vendar dopustil, da bi bilo prejemanje sv. zakramentov, da bi bilo toliko spoved, sv. obhajil, molitev, postov, miloščine, z malo besedami, da bi bile vse pobožne vaje in dobre dela, kolikor sem jih do sedaj opravil, na enkrat in za vselej zgubljene? Ali si ne bom veliko več vsega truda prizadel, da pridobim zgubljeni zaklad večnega življenja?

Tako večkrat premišluj v svojem srcu, in take misli ti bodo gotovo polajšale težavo zveličanske pokore!

3. Nič za človeka ni bolj zveličanskega, kakor pokora tudi zato, ker ga zopet postavi v stan posvečujoče gnade Božje, in terdim celo, da so pravi spokorniki Bogu ljubši memo nedolžnih in pravičnih duš.

Da vas od tega prepričam, vas peljem v duhu v tisto obednico, kjer obhaja Jezus s svojimi učenci zadnjo večerjo. Tam sedi on sam na prvem častnem mestu, in zraven njega sedi na njegovi desni in levi njegovi učenci zversteni po veči ali manji ljubezni. Pervi izmed vseh je Janez, kterega je Kristus zavoljo njegovega devišstva najbolj ljubil in mu dal sloneti in počivati na svojih persih. Ko je Peter želel zvedeti, kterega izmed aposteljnov Kristus misli za svojega izdajavca, tedaj se je k Janezu obrnil, naj ga zastran te skrivnosti vpraša.

Pojdimo pa sedaj vun iz obednice proti Tiberiaškemu morju pogledat, kaj se je pa tam zgodilo. Tam se prikaže Kristus po svojem vstajenji svojim učencom. Tam jim stori čudež, da so vjeli veliko rib. Tam hoče od njih kaj jesti, in potem enega zmed aposteljnov postavi za poglavarja svoje cerkve. In kateri je bil tisti? Oberne se k Petru ter mu reče: „Simon, Jonov sin, ali me ljubiš?“ In ko mu Peter reče, dà, in mu še na drugo in tretje uprašanje ravno tako priterdi, zroči mu Kristus vladarstvo svoje cerkve rekoč: „Pasi moje ovce, pasi moje jagnjeta! — Poterdi svoje brate!“

Nad tem se nam je pač čuditi. Kako je to? Janez, Jezusa ni nikoli z nobenim grehom razžalil. Peter ga je pa trikrat zaporedoma zatajil, in ga zatajil ob času, ko mu je tolovaj na križu očitno spričevanje dajal? Ali dasiravno ga je zatajil, se je tudi bitko kesal, in zavoljo tega kesanja ga je Kristus vrednega spoznal za poglavarja svoje cerkve.

Ali ni to lepo spričevanje, kako Kristus spokorno dušo ljubi? Ali nisem torej prav rekel, da so resnični spokorniki Bogu še celo ljubši, kakor nedolžne in pravične duše?

Poslušajte pa še drug zgled. Bil je v prvih časih kerščanstva nek diakon v Egiptu, to je v duhovskem stanu tak, kateri ima šest blagoslovov, in sme evangelje brati, ljudem pridigovati in pri sv. maši streči. Tega diakona je torej hudobni duh tako zmotil, da je v velik, smerten greh zabredel. Ali berž ko se zavé, kaj je storil, in ga je huda vest silno nadlegovala, gre v nek samostan, in se ondotnemu opatu ali višemu svojih pregreh obtoži. Njegov kes, njegove želje, poboljšati se, bile so tako velike, da je opata prosil, naj mu da v samostanu kako samotno staničico, kjer bo od vseh ljudi odločen do smerti svojo pregreho obžaloval. Njegova želja bila mu je spoelnjena, in v tej samoti je po cele dni in noči premolil. Primerilo pa se je, da polje v Egiptu zavoljo dolge suše ni nič obrodilo in da so bili pašniki od solčne vročine vsi posmojeni. Ni je bilo ne jutranje rose, ne dežja, in tudi reka Nil po svoji navadi ni narastla čez bregove, da bi bila zemlja pognojila in napojila. Vsled tega navstane v deželi velika lakota in dragina, in pritiska od dne do dne huje. V celih trumah se torej ljudje zatekajo v samostane in prosijo menihe, naj oni molijo in prosijo ter te stiske od njih odvernejo. — Tudi so res menihi že noč in dan molili in se obilno postili, naj Bog te nesreče odverne. Ali nebo je bilo, kakor bro-nasto; vse njihove molitve in posti so bili zastonj. Na zadnje pa je bilo nekemu služabniku Božjemu razodeto, da ta nerodovitnost ne bo poprej nehala, dokler uni spokorni diakon ne bo posebno prosil, naj jo Bog odverne. To torej temu diakonu oznanijo, in berž ko je on začel moliti, kakor po čudežu voda iz Nila stopi čez svojo strugo, ter po navadi napojí in namoči vso deželo, in prinese zopet rodovitne leta. — Kakor nad Petrom, ali ne vidite tudi tukaj, kako ljub je Kristusu pravi spokornik? Kdo bi mogel iz tega kaj družega sklepati, kakor spoznati, da se v resnici angeli in svetniki v nebesih bolj veselé nad enim grešnikom, kateri pokoro stori, kakor nad 99 pravičnimi, kateri pokore ne potrebujejo?

S k l e p.

Vsega tega pa, ljubi moji! vam nisem iz drugega namena govoril, kakor zato, da bi se ne ogibali in bali prave pokore in tako se večno zveličali. Kakor vas torej časen dobiček mora, da se v potu svojega obraza in s kervavimi žulji zanj trudite, toliko bolj naj nas mora dobiček, kterega vam pokora prinese, da si silo prizadenemo in ž njo nebeško kraljestvo nase potegnemo! Amen.

Pridiga za 3. predpepelnično nedeljo. *)

(Vesovanje in ples po deželi; gov. J. K.)

„Slepec je vpil: Jezus sin Davidov! usmili se me.“ Luk. 18, 38.

V v o d.

Preljubi! dušna slepota strašno razsaja med nami. Prav žalostne dni smo doživeli. Brezbožnost je med kristjani (kdo bi verjel?) do verha prikipela. — Sedajni svet se mi zdi neizmerno mesto polno slepcov. Ali jih morebiti ne poznate? O slepote človeškega uma, o oterpnosti človeškega serca! — „V poslednjih časih“, prerokuje veliki apostel, „bodo nekteri od vere odstopili, ker bodo poslušali zapeljive duhove in nauke hudičeve, kateri bodo v hinavščini lažnjivo govorili, in užgano znaminje imeli na svoji vesti, da so lažnjivci.“ (I. Tim. IV, 1.) — O sveta vera, rajska hči presvete Trojice ti, naj da v tvoji svitli luči varno hodim in se nesreče polnih zmot tekočega veka skerbno ogibam! „Prišli bodo nevarni časi, v katerih bodo ljudje le sebe ljubili, lakomni, napuhnjeni, prevzetni, preklinjevalci, starišem nepokorni, nehvaležni, hudobni, brez ljubezni, nepokojni, obrekovavci, nečisti, neusmiljeni, brez dobrotljivosti, izdajavci, prederzni, kateri bodo sladnost bolj ljubili kot Boga“, (II. Tim. II, 2.) „in po svojem lastnem poželjenji živeli“. (II. Petr. III, 2.)

*) Poslal nam je to sicer ostro pa času primerno pridigo nek sloveč in goreč pridigar Goriške nadškofije. Leško se razdeli na dvoje, in prvi del se govori na Svečnico, drugi pa pustno nedeljo.

Precej dolga kaj ne? je rajda teh dušnih slepcev. Tudi v naši fari so se naselili! Kako? Kaj me sterma gledate? Ali se ne nahajajo med nami ljudje, ki se Boga in Gospodarja življenja in smerti više ne bojé, — ljudjé, katerim je hudič in večni ogenj lo otroška pravljica? Ali ne živijo med nami kristjani, katerim nar slajše opravilo je nedolžnost moriti, umorjeno zaničevati? Ali ne poznamo na kmetih takih, katerim so Jezusovi nauki neumnost, katerih Bog je trebuh, ki storjene obljube s hladno kervjo prelomljajo, ki so vsikdar pripravljeni za glažek vina, ali za reven dnar dušo in telo hudiču podpisati, ki se ne ustrašijo nobene krivice, samo da svoj prekleti namen laglej dosežejo? Od kod te strašne slepote in nesreče?

Ne dajmo se motiti, bratje in sestre moje! Košata mati, ktera vse to rodi, med nami je! Kako jej je ime? Porodniki! vaša nemarnost za odgojenje svojih otrok v duhu Kristusovem, slabi izgledi, katerih jim, žali Bog le preveč dajate, — sinovi! hčere! vaše ponočno vlačuganje, vaše strastno ljubovanje, vaši molikovavski plesi, so roparji svete vere, božjega straha in miru, čistosti in poštenosti, te spake spletajo v roci pravice božjo šibo, ktera bo naš kraj prej alj slej do živih kosti tepla.

Oznanovati brez ovinkov ostre sodbe božje bogatinu in siromaku, velikašu in kmetovavcu je vsacega dušnega pastirja neogibljiva, presveta dolžnost, naj bi mu bilo tudi s priznice naravnost v ječo ali v smert iti. „Gorje meni, da sem molčal“, (Izaj VI, 5.) tako je razsvetljeni učenik stare zaveze milo zdihaval. Ali trikrat gorjé učenikom nove zaveze, ko bi iz straha, ljudem zameriti se, kristjanom njihove hudobije očitati opustili. Zatorej govorim od vesovanja in plesa; pripravite se!

Razlaga.

1. „Brez vere ni mogoče Bogu dopasti“, uči apostelj.— Jezusova vera je edina podlaga prave sreče kristjanskih rodbin. Te resnice prepričani, kristjanski stariši za nič drugega tako ne skerbé, kakor da svoje otroke za nebeško kraljestvo odgojijo. Ta visoki namen tim srečnejši doseči, si na vso moč prizadevajo prebláženo Marijo, Jezusovo deviško mater, in sv. Jožefa posnemati, ter sebi izročene otročiče na domačo in

občno službo božjo zarano privajati, na vreden prejem svetih zakramentov vestno pripravljati, ljubezen do cerkve jim navdihovati, in za vse lepe čednosti vnemati, odrastle, pred zapeljevanjem hudobnega sveta, posebno pred pohujšljivim plesom in nja škodljivim nasledkom ovarovati. Taka hiša je nježna cerkvena, v kateri Duh božji z velikim dopadanjem prebiva, in angelj mira svojo prevzvišeno službo z nebeško radostjo opravlja. Juterne in večerne molitve puhtijo iz nje, kakor prijetno kadilo, v sveto nebo! Hišni gospodar, katerega geslo pri slednjem opravilu je: Bogu v čast, sebi pa in svojem v zveličanje, je na hišne vrata Jezusove zlate besede začertal: „Otročiči moji! Išcite narprej nebeško kraljestvo in njega pravice, vse drugo vam bo naverženo.“ „Ljubite Boga čez vse in bližnjega kakor sami sebe.“ „Učite se od mene, ker sem krotek in iz serca ponižen.“ „Pridite otroci, poslušajte me, straha božjega vas bodem učil.“ (Psl.) Te so vodila vsega djanja in nehanja prebivavcov srečne hiše!

2. Vse drugači se pa godi pri onej družini, kjer hišni oče in mati sama za Boga in božje reči veliko ne porajata, v grehu živita, sinom po volji vesovati dovolita ali celo serčnost do greha dajata, vlačugarjem o vsaki uri vrata odpirata, da hčeram kratek čas delajo, v mreže strastne ljubezni zapletajo — v nečistost zazibljejo. — Na mesti miru razsaja v tej hiši nepokoj. Od prvega svita do pozne ponočne ure, le kratka molitvica se iz teh za vse sveto umerlih serc k nebesom ne dvigne. Ne najdeš sledu kristjanskega djanja ne; in čeravno svojo hinavščino v plašč pobožnosti in poštenosti pred svetom umno zavijajo, ter se o posebnih cerkvenih godovih angelski mizi prederzno bližajo, jim vendar notrajni božji glas zastopno pravi: Slabotne ljudi vtegneš slepiti in ukaniti, vsegavedočega Boga, nikdar nikoli ne. Lažnjive spovedi, z zvijačo pridobljena odveza, božjeropne obhajila te bodo, preden se zavéš, v globočino pekla potlačile. Z duhovnimi očmi beremo na vhodnih vratih te nesrečne hiše sledeče s peklenskim dimom zakajene besede: „Tu notri se ne moli, kajti molitev še črnega kruha na mizo ne prinese.“ „Sramožljivost ne najde prostora ne stola, kajti človek je za uživanje ustvarjen.“ „Miru se ne pozna, kajti mir je malo-

dušnost.“ „Mladenči pridite, uživajte pričujoče dobrrote . . . nalivajte si najboljšega vina . . . ne zamudite časa, dokler ste v cvetu svojega življenja. Spletajte si venec iz rož, dokler ne zvenejo . . . Nobeden med vami nima biti odločen od našega razuzdanja . . . zakaj to je vaš delež in namen“. In malo spodej se svetijo v strašni svetlobi evangeljske besede : „Kjer je merha, tam orli“. „V svojih grehah bote umerli.“ — O nesrečni porodniki ! o vbijavci lastnih otrok ! o hlapci hudičevi ! Vi božje kraljestvo z derzno roko razbijate, sata-novo pa širite. Kako je to, da vas zemlja še nosi !!

3. Toda od teh jaz danes ne govorim posebno, ker se zanašam, da bi jih med ovčicami zastonj iskal ; marveč želim le tiste stariše v misel vzeti, ki so s svojimi sinovi in hčermi, kar ponočno vlačuganje, ljubovanje in plesanje tiče, le premehki, vpogljivi. Od tacih jaz terdim, da so v vedni nevarnosti večnega pogubljenja, prvič zato, ker svojih odrastlih otrok zadosti ne strahujejo. Oče ! ti nočeš proti sinu resne besedice izustiti ter ga po dolžnosti posvariti, iz straha, da bi te pisano ne gledal, zmirjal, klel, ali te pri delu ne zapustil, vsled tega mu na voljo daš, po vesi klatiti se in malopridnost na kupe uganjati, kedar drugi pametni mladenči počivajo ter v sladkem spanji potrebnih moči si zopet nabirajo. Mati ! ti ne čerhneš proti tvoji v ponočne kratkočase in v ples neumno zaljubljeni hčeri ; bojiš se, da bi se nad teboj ne zaderla in tebi oči ne izkljevala. Pa ne pomislita vboga reveža, da se po svoji mehkužnosti vseh grehov svojih razposajenih otrok vkri- vičita. Drugič zato, ker zastran vaše boječnosti se mali nad slabim obnašanjem starejih bratov in sester pohušujejo, ter na duši strašne škode terpijo. In kako bi ne ? Saj imajo vsak dan pred seboj živo šolo grešnega življenja, kjer se učijo ne ubogati, obotavljati, svojo voljo pasti, ošabno se nositi, gerdo in nesramno govoriti in počenjati. Vidi mlaji bratec starejega, da Očeta gerdo ima, da se mu spakuje, mu vsako besedo preseče, in morebiti še . . . vidi ga zvečer, kakor hitro oče po molekule segnejo, iz doma se ukrasti, sliši ga po vesi kot divjo zver rujoveti, vidi ga z drugim spolom se pečati in nesramno obnašati, čuje ga o svetlem jutru še le na skeden se priklatiti ; vidi sestrice starejo skozi okno lukati, pri vratih

zijati in s prismodo se objemati, cele ure pred zerkalom stati, se likati in gizdati, lase čudno prepletati in nakodrati, gleda jo vso našobano in navihano po poti se vijati in previjati, vidi jo v cerkvi namesto patnoštra le bel facol v rokah žuliti in z njim muhe si odganjati, ogledovati se in z očmi migati, — vse to in še več vidijo bratci in sestrice. Kaj pa sledi iz tega? Da blebec, ki za pot v cerkev ne vé, ima že zavihane misli, da vbogi šlevcu, ki Očenaša brez spodtikleja moliti ne zna, že muhe po glavi rojijo; da otroci, ki materno mleko še na bradi kažejo, o nedeljah in praznikih brez šopa za klobukom, brez rinke na perstih k cerkvi ne pridejo. Prašate, kaj da pride iz tega? da prvi, ki brejarje (plešišča) oblegajo, so otroci, da kar tukej vidijo in slišijo, na pašnikih ponavljajo, da so dan za dnevom bolj termasti, noroglavni, neugnani. Prašate, kaj da izvira iz tega? da duhovniki imajo terdo delo, jih na spoved ali prvo sveto obhajilo pustiti. O ko bi spovednice govorile!! — Pošteni možje in žene! pri vaši neumerljivi duši vas zarotim, dajte čast Bogu in odgovorite: kdo je prvi vzrok vseh teh in družih napak in grehov? O očetje in matere! kaj bo z vami!!

4. Vsejano seme jame kal poganjati. Hišna nesreča le dojema. Kar je kronani prerok od molikov govoril, velja tudi nekterim starišem, „imajo oči, pa ne vidijo, ušesa, pa ne slišijo“. (Psl. 113.) — Hči si je izbrala nekega mladenča, kateri starišem po nobeni strani po volji ni. Dekle se mu hoče po sili vdati. Ta novica je stariše in sorodnike močno razkačila. Nemir in hišni ropot se po celi vesi razlega. Kaj je? kaj ni? — Sosedje si s prvega na uhe šeptajo, pa to ne terpi dolgo; zvedele so namreč skrivnost hišnega zlega neke žene, od katerih bi rekel, da so iz dna pekla se na zemljo privlekle, — kakor blisk se novica štirim vetrovom izroči. O kako neusmiljeno ti kačji jeziki ždaj mladenča, zdaj deklino umivajo, vse nju pregreške resnične in izmišljene na beli dan spravljajo, zvišujejo in raznašajo. To ni še vse. Dedov in prededov enega in drugega iz njih pokojnih grobov budijo in kakor nepitoma hijena skopljejo, tergajo, ter njih nekdanjo življenje iz nova prerešetujejo in precejajo. Vse pa, ne samo zato, da bi mladenču in deklini pot v zakon zgradili, marveč

naj bi med obojestranskimi stariši in sorodniki neugasljiv ogenj sovražstva podkurili. Ljubi oče in mati! v serce se mi smilita! prav rad vama verujem, da rane, ki jih v peklenski strup namočeni jeziki vajnemu sercu usekajo, grozne grozne bolečine delajo. Pa kdo je vzrok vsega tega? Nista hotela viditi in slišati, ko je čas bil, oči in ušesa široko odperete deržati. — Le storimo eno stopinjo naprej.

5. Poživinjeni mladenči niso s tem zadovoljni, da smejo, bodi si že po dnevi ali po noči v vaše hiše zahajati in z vašimi hčerami v pričo vas se pogovarjati in šaliti, timveč njih edine in vroče želje so, vaše hčere popolnoma v oblast dobiti. V ta namen napravljajo o pustu in drugih letnih časih plesse. — Kaj se potem v znanih peklenskih lopah, v ovih temnih zavodih godí, vé Bog sam; pripovedujejo pa tudi potoci solz, ki jih ta in una zapeljana deklina — toda prepozno — preлива, pravijo nam z očitno sramoto pokrite hiše. Oče in mati se ne vesta kam djati; od prevelike tuge in sramote si lase iz glave pulita, — ni več časa. Le spomnita se, pomilovanja vredna vbožčeka! s kakimi preimki sta duhovnega pastirja pitala, ko se je razujzdanemu ponočevanju, nedolžnost morivnemu plesu po svoji sveti dolžnosti zoperstavljal. Pri zveličanju vaših duš, pri časnih in večnih sreči vaših otrok je vas z gorkimi besedami milo prosil: Nikarte jih pustiti pohajkovati, kajti vsaka noč ima svojo moč, više k slabemu kot k dobremu; nikarte jih pustiti blizu godcev iti; kajti godci nezavarovanemu devištvu mervtaško pesem nar raji odškrpljejo, in začetnikom plesa nič bolj pri sercu ne leži, kakor da par veder vina potočijo in vašim otrokom denarje iz žepa spipljejo. Pa kaj je vroča prošnja izdala? — Zatorej stariši! roko na serce in obtožite se: mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa.

6. Divje vesovanje, nevarno ljubovanje, in pohujšljivo plesanje, ne podira samo dušnega in hišnega miru, timveč vero Jezusovo in Njega kraljestvo na zemlji. Slušajte prijatelji božji! Kdaj se pač prav za prav smemo kristjane imenovati? Brez dvoma le tačas, ko smo Kristusovega duha navdihnjeni, kedar so naše misli, besede in djanja po Njegovem nauku in izgledu uredjene. „Izgled sem vam zapustil, da kakor sem jaz živel, tako tudi vi živite.“ Pomislimo malo Duh Jezu

Krista. Njega Duh, je duh čistosti. Čistost le to naj menj obrajtano čednost, je preljubi Zveličar memo vseh drugih čednost visoko cenil in jo v rajsko čast povzdignil. Od teh dob nebrojne kardela zlahtnih devic obojega spola svoje lilije naj čistejšemu Jezusu in Njega deviški Materi darujejo. Še le od teh dob je zakon močna bramba čistosti postal, pa tudi varno zavetje onim, ki nimajo prevzvišenega poklica, v vednem dovištvu živeti. Zakonska čistost pa in devištvo cvete in dezori le med ternjem krotanja in pokore, zato je Jezusov Duh, duh neprestane čuječnosti nad vsem gibanjem serca, nad telesnimi počutki posebno nad očmi, ušesi in jezikom, da skozi nje kakor si bodi, hudič v dušo ne zleze. Duh Jezusov je Duh straha božjega, po katerem se vseh zapeljivih, privabljivih tovaršij pred vsem pa današnjega ogavnega plesa izogibamo. Duh Jezusov veli, meso ž njegovim poželjenjem vred berzdati, poželjive nagone zatirati, s postom križati, in s ponižno molitevjo v otroški pokornosti proti Bogu se obderžati. Da je ta duh v resnici Jezusov Duh, je slehernemu dobro znano, ki sv. evangelje pazno prebira ali razlaganje večnih resnic željno posluša, kajti triintridesetletno bivanje Jezusovo na zemlji ni bilo drugega, kakor nenehljivi trud, post in molitev, ponižanje in britkosti. — Kaj je pa ponočno vlačuganje, skrivno in očitno ljubkanje, pustno in nedeljsko plesovanje? Odgovor: Javno zatajenje Jezusovega nauka, gerdo zaničevanje zveličavnih pripomočkov. Dokažem, dokažem. — Poglejte nju — tam na brejarju (plesišči) vsa oprášena in potna, plesavca in plesavko — nju sparjene lica in žerjave oči in klopoče serce so nekaj več kot priče, da sta se naglo in trudljivo v krog vertela, one očitno pričajo, da v nju sercu gori grešni ogenj, sirovo poželjenje in nečisti strup, ki jima duše zaliva. Kaj še le, kedar se bodeta, v ponočni pozni uri, v gosti temi, zna biti vsa vinjena in terčna, po samotnih skritih stezah proti oddaljenemu domu pomikala? Jeli se vse to in enacega več z Jezusovim naukom in izgledom kakor si bodi strinja? O dajte si vendar dopovedati nesrečni slepci! da kdor plesati hodi, se ne ogiba proteče grešne nevarnosti, marveč jo išče — ne kroti mesenih počutkov, marveč jih s preobilno pijačo, bolj in bolj obudi, — ne kroti svojih ušes, marveč jih nate-

guje, da se mu nobena opolzla besedica ne zgubi in mu ne uide viža une forlanske in norčaste Boga in poštene ljudi žalivne napevke, — ne kroti svojih oces, marveč z zaljubljenim namigovanjem si gotovo smert v dušo serklja, — ne kroti svojega jezika, marveč nesramno blebета in peklensko se roti in se tako v satanovo omrežje huji in huji zamota ne križa svojega mesa, marveč ga budi, pita in redí. Po tem takem so ponočnjaki in plesavci naj serditeji sovražniki Jezusovi, ker Njegovo z velikim trdom in kervavim potom, s težkim terpljenjem in grenko smertjo sozidano kraljestvo prederzno podirajo v sebi in v drugih. O naj bi ti sužnji hudičevi svoje prekleto počenjanje pri luči svete vere in pri trezni pameti spregledati in presoditi hoteli, lasje bi jim stermenja po koncu vstali, serce bi jim straha umiralo; zakaj oni zaničujejo Boga Očeta, ker od Njega za nebеса stvarjeno dušo spravljajo v pekel; žaliyo Boga Sina, ker Njega s serčno kervjo zapečatenо evangelje kakor ničvredno stvar mandrajo; sovražijo sv. Duha, ker Ga sramotno od sebe in družih odganjajo; zasramujejo preblazeno Devico Marijo, mater čiste ljubezni, Njo vročo zagovornico neomadeženih duš; zometujejo gnade in milosti, ktere jim iz Jezusovih presvetih ran v časni in večni blagor človeškega roda tečejo; skrunijo slovesne obljube, ki so jih pri sv. kerstu v pričo небеса in zemlje storili, da se hočejo peklenskemu sovražniku na veke odpovedati; zometujejo presveto rešnje kri, ki jim v kopelji sv. pokore dušo nesnage omiti želi, ker svoje spovedi brez pravega kesa in brez resnične volje poboljšanja opravljajo, In tako grehe na grehe kopičejo; zometujejo presveto rešnje Telo, ker ga po Judeževu brez vredne priprave s smertnim grehom na duši, božjeropno uživajo; sovražijo bližnjega, ker ga z merzlim sercom hudiču v pest pošiljajo; sovražijo hišo božjo, ker jo jamo razbojnikov delajo, sovražijo kristjanske hiše, ker te svetišča nedolžnosti in poštenosti, angeljskega miru in ljubezni v smredeče hleve nečistosti in mehkuznosti, krivice in nepokoja, prepira in čertanja, tepenja in vboja prevračujejo. — Da vse te in nebrojno družih hudobij kratke dni našega življenja grenčijo, od kod vse to? — O stariši! — Vi, vaša mehkota, vaša slepa ljubezen, vaša nespametna boječost, zasadila je prekleto drevo,

ki zdaj le preveč strupenega sadu obroduje. Stariši! sinovi! hčere! Ako vi tega drevesa z zedinjenimi močmi, z resnično pokoro za časa ne izrujete, bodele njegov od Boga in pravičnih ljudi prekleti sad na vekomej — v globočini pekla — gledali, tako resnično, kakor je resnično evangelje, ktereга vam v veliki žalosti oznanujem.

7. Sveta Brigita nam sledečo strašno prigodbo iz Rima pripoveduje. „Poznala sem gospo lepe berhke postave, njena glava je bila še precej prebrisana, pa obnašala se je gerdo in slabo. Slobodno rečem: bila je zveržek in snetljaj ženskega spola. Imela je edino hčerko, bistre glavice, mehkega pobožnega serca. Nje največe veselje bilo je: v cerkev hoditi, božjo besedo poslušati, Jezusa v zakramentu ljubezni moliti in prejemati. Njena ginljiva pobožnost je vse spodbudovala, njena resnična ponižnost vse zavnemala. Kdo bi verjel? Perva, ki se nad sveto bogoslužnostjo te mlade device spodtika in pohujša, bila je lastna njena mati. Sovražnica božja in sv. zakramentov ne more sterpeti, da se hči tako lepo in pobožno obnaša. Naj velja kar rado, moja hči nima svetnica biti, si misli satanska sužnja. V to jame hčerko v svetne kratkočase in na plešišča voditi. Izgledi vlečejo, posebno taki, ki jih matere dajajo. Malopred devica neomadežene časti, razgreta z ognjem ljubezni božje, oblečena v serafinsko oblačilo posvečujoče gnade božje, zagernjena je zdaj v černo meglo nečistega greha. Do konca spridena, skaklja na robu večnega pogubljenja. V tim ji mati odmerje. Naj bi zapeljana sirota peklu ušla, razodel je neskončno usmiljeni Jezus sveti Birgiti, da je hudobna mati večno pogubljena, pa tudi ukazal jej je, naj vse natanko zagrešni siroti pové, karkoli bode vidila in slišala. — V premišljevanje nebeških resnic zamaknjena, kleči Brigita pred božjo martro. Ravno je polnoči. Ko dvanajsta ura odbije, prikaže se jej rajna žena, vsa nesnažna, kakor bi se bila iz kalne mlake izkopala. Neprenesljiv smrad od nje puhti; serce se vidi vse raztergano, njenih ustnic se deržita dva pisana gada, ki jo v eno mer pikata, na persih mergoli nebrojno ostudnih červov, nog, trebuha, herbta do gerla se nje tolsta kača ovita derži, ter jo davi in razjeda. Iz očes, nosnic in ušes šviga žvepljeno ognjen plamen. „Nikar ne

misli, jame zaveržena duša osupnjeni svetnici govoriti, da moje terpljenje obstoji le v teh telesnih mukah, ki jih zdaj vidiš. Vedi, da vse moje dušne moči, vsi udi in žile in kite mojega života, so se mi v toliko hudičev spremenili.“ — In sedaj — kakor bi lastno hčer pred očmi imela, povzdigne svoj obupni glas: „Čuj, prekleti sad mojega telesa, strupena kača ti! Gorje meni, da sem ti porodnica. Od Boga in njegove službe sem te odvracevala, navdajala sem tebi posvetne gizdaste misli, ki po tvojih možganih kot neukretne spake gomizljajo. Gorje meni, da sem učila te, namesti pred razpelom cele poldneve pred zerkalom stati in lišpati se; kajti kolikorkrat vanj pogledaš, mi peklenski duhovi z vrelim strupom oči zalivajo. Gorje meni, da sem te v grešne priložnosti in na ples vodila, kajti po vsaki stopinji, ki jo po plešišču storiš, moram popiti posodo neizrečeno grenke pijače, ki mi oserčeje neusmiljeno razjeda. In kadar vsa našopirjena v hišo božjo stopiš, in namesto veličastnega Boga moliti, sama se v molika postaviš, ter nečistne poglede in smehljeje loviš, vedi, da me takrat živi plamen, kakor ogrinjalo od vsake strani obdaja in grozovito terpinči, — O prekleta noč, v kateri sem te spočela, prekleta ura, v kateri sem te povila, prekleti dnevi in hipi, v katerih sem te za greh namesto za svete čednosti naduševala, prekleta moja in tvoja duša, preklet“ — toda čas je dotekel — poverniti se mora, kamor je obsojena. Prišla kakor blisk zgine kakor blisk. Sv. Brigita, dasiravno straha prevzeta, vzdigne se in gre naravnost k nesrečni v greh zakopani siroti, naznani ji po versti vse, kar je vidila in slišala, pa tudi z apostoljsko odkritoserčnostjo ji popisuje ostro sodbo božjo, kateri bo zapadla, če se brez odloga na pot pokore ne poda. Blagor njej, ki ni oterpnila svojega serca, ki je glas sv. Duha zaslišala, blagor njej, ki se je usmilila svoje duše! Še tisto uro zapusti svet in nja nečimurnosti, stopi v samostan, dela resnično pokoro nam vsem v poduk in posnemo.

8. Ni ga na svetu tako gerdega greha, ki bi svojih zagovornikov ne imel. Javne sodne obravnave nam to resnico vsak dan čez in čez dokazujejo, in češ, da bi ples, in kar se ga derži, brez zagovornikov bil? Dokler se mladina za ples

ponaša, ne čudim se; ali kri mi v glavo stopa, kedar slišim sive starčke in babice ples vroče zagovarjati. „Odkar svet stoji, so fantje prepevaje vesovali in svoje norosti vganjali.“ „Plesali so naši prededi in prebabe, plesali smo svoj čas tudi mi, zakaj bi neki to veselje svojim otrokom odrekli?“ „Svojih hčer ne bomo vse žive dni omožili, če jih na ples ne pustimo, če mladenčem vrata na nos zapremo.“

Vse te vgovore bom z malo besedami sterl. Pazite! Od kar svet stoji, so ljudje kradli, goljufali, prešeštovali, vbijali. Od kar svet stoji, so vladarji človeških družin za tatove in goljufe ječe zidati, za vbijavce večkrat tudi za prešeštnike vislice postaviti dajali. Ker to že od nekada terpi, zakaj tarnjaš, ako ti tat denar iz skrinje ukrade ali vola iz hleva odpelje; zakaj tožuješ, če drugi kdo tvojo zakonsko posteljo skruni; zakaj oblediš slišati, da ti kdo po življenji streže? Še več. Če je že od nekada navada voglariti, plesati, krasti, prešeštovati, moriti i. t. d., navada je tudi od nekada, da se ljudje zavoljo teh in enacih hudobij v pekel pogrezujejo. Šest tisuč let je že, od kar Kajn, blizo 1830 od kar Judež v peklu gori. Vidite, da je že 6000 let, odkar se je nesrečna navada pogubiti se, vpeljala. Vedno se peklenski brezden polni. Jezus sam pravi: „Široka je pot, ktera pelje v pogubljenje in veliko jih je, ki po njej hodijo.“ Hočete torej svoje stare vkoreninjene razvade obderžati, morate pa tudi hudiču svojo pustiti, da dušo mori.

Kakor današnje dni, so tudi za časa Noeta, ljudje prav hudo počenjali. Le ta božji mož je celih 120 let vsak dan svoj glas povzdigoval, ter stare in mlade grešnike na pot pokore vabil, terdovratnim grozen pogin žugaje, pa kaj je pomagalo? Eni so se mu v zobe smejali ter ga neumnega starca psovali, drugi zaničevaje ga, mu herbet obračali, in pa šli svojo pot igrat in pijančevat, rajat in prešeštovat; tretji so se nad njim zaderli rekoč: Čemu bi se tako gnal, saj so tudi naši dedi enako ravnali. Navade so se že tako uterdile, da je tvoje pridganje bob ob steno. Toda tih misel niso bili tačas, ko jim je strašna povodinj čez glave rastla in jih v globočine vlekla. — Ravno tako so se Sodomljani in Gomorejci iz božjega opominovanja norca delali; pa kedar je ogenj izpod

neba nje in še tri sosedinje mesta končeval, ali mar upate, da so serce imeli, svoje prekleto djanje s starodavno navado izgovarjati? Plitvi in puhli so torej vsi ti izgovori, kaj pomaga? Več ko jih greši, več se jih tudi pogubi. Zatorej ne zanašaj se na večino, ker večina je že obsojena. Je li treba ponavljati besed Jezusovih: „Široka je pot, ki pelje v pogubljenje, in veliko jih hodi po njej?“

9. „Pri naši hčeri ni se česa bati, gola nedolžnost in čednost jo je“, ravno tako, „mladenič, ki je svoje oči va-njo obernal, le angelj božji je v človeški podobi, njuna prijaznost me čisto nič ne skerbi, zatorej ni treba paziti, ne kaj govorita, ne kaj počneta“.

Kdo bi verjel, ko bi te besede na naše ušesa ne donele? Iz kacic ust pa izvirajo? Iz ust take matere, ktera se je v svojih mladih letih prežalostno prepričala, da Angeljci iz Adamove persti izdelani, človeške slabosti v sebi nosijo, da taki Angeljci so omahljive volje, in da kedar v priložnost pridejo, žalibože! v priložnosti zveličanje svoje napravijo, grešijo. Čuda, da takim abotnim materam celo v glavo ne pade, da je njena zaljubljena ne zavarovana hčerka kri njene kervi, meso njene mesa? — Prav rad si mislim tvojo hčer vso nedolžno in krepotno, unega mladenča prav poštenega in pametnega. Kaj zato? Morda da storita pamet in poštenost, da človek nima mesenih nagonov? Brani morda nedolžnost, da oči ne vidijo, da serce ne občuti, da se domišljija ne zagreje, da telesni počutki ne oživijo? Ali ne veš, da ljubezin omami pamet in skalj serce in da prilika krasti uči? Ali nisi še nikoli slišala, da možje, ki so že na visoki stopnji kristjanske popolnosti stali, kateri so vedno čuvali, terdo se postili, da jih ni bilo kot kost in koža, taki možje so v živi skušnjavi globoko in sramotno padli — grešili? In ti se neumno zanašaš: tvoja hči bo po žerjavci hodila in se ne opekla? Jeli veš, kaj je priložnost? Čuj! Priložnost je naj grozovitniši tatvica, ona premoti naj svetejšega; oslabi nar močnejšega, obnori naj modrejšega, omadeževa naj čistejšega, in zaleze naj varnišega. — Zemlja je jako dobra, voda tudi, zmešaj nju vkup, bo ti le luža. Si umela nepremišljena mati?

10. „Naše hčere se ne bodo omožile, če jih na ples ne puščamo.“ Jeli res taka, kakor vi bledete? Jeli res, da se srečni zakoni na brejarjih sklepajo? Kratko in malo ne. Timveč uči vsakdanja skušnja, da zaljubljenke in norske plesavke si pot v srečo zagradijo, ter moža težko in še tačas le spridenega dobijo. — O le pogledjte, lepo prosim, le memo gredé ta na plešišču sklenjeni zakon. Kaj vidite, kaj slišite? Celi božji dan družega nič kot ravs in kavs, kot zmerjanje in vjedanje, kot podajanje in tepenje, kot jok in stok. O tako je moralo priti. Plesavka jokavka. Kar je po brejarjih sejala, zdaj v obilnosti žanje. Bog je pravičen. On že vé, komu perje lomi. — Dekle, ki vse pode pometa, je smet za vrati. Vem, da te umno, berhko plesavko mladenči radi vidijo, še raji s teboj plešejo, ker se kakor vreteno naglo sukati in fletno stopinje pobirati znaš; vendar pa nobenega pametnega človeka ne najdeš, ki bi te k altarju peljati hotel. Zakaj ne? zato, ker si umni fant misli: Deklina, ki se rada na vsacega obeša in strastno pleše, dobra hišna gospodinja biti ne more — za toliko manj zvesta žena. O daj si vendar dopovedati, da ne plesavke, temoč sprevidne, ponižne, krotke, varčne, na domačemu tihemu življenju privajene deklina, si pošteni mladenči v zakon zberajo.

S k l e p.

Preljubi! nenavadno dolga je bila današnja pridiga. Vendar nisem vsega povedal, kar bi se od te neugodne reči povedati dalo. Povedal sem pa, kar mi je najbolj na sercu stalo. Kakšni sad pa bo današnji ogovor obrodil pri vas, ljubeznjivi stariši, pri vas, preserčni fantje in dekleta! — Pridgarji se ne utrudijo svoj glas povzdigovati in kazati strašne sodbe božje goljufom in krivičnikom, nečistnikom in prešestnikom, lakomnikom in oderuhom, opravlјivcom in preklinjevavcom. Temu vkljub se goljufuje in krade, uganjajo se nečistosti in se prešestuje, spravlja se po krivici premoženje in vbogi zatirajo, se, tudi opravlja se in kolne. Ravno tako ni dvomiti, da bodele zopet dilje zbijali in plešišče postavljali, ponočni mir pokojnim ljudem motili, kakor nespametna živina telesnim počutkom stregli, eden družega v telesno in dušno nesrečo

porivali. — Tedaj sem v tej sveti uri prazno slamo mlatil ? Nočem si tega misliti, marveč nadjam se, da seme božje besede je pa tu pa tam na pripravljeno zemljo padlo in da bo o svojem čusu zveličavnega sadu obrodilo, ako vsega močni Bog, ki rast daja, moje nauke in vaše dobre sklepe žegnati blagovoli. — Od vas pa okamnjenih vlačugarjev, plesavcov in plesavk se poslovim z besedami svetega Duha : „Danes ko glas božji slišite, ne zakerknite svojih serc.“ — „Usmilit se svoje duše.“ Amen.

Postne pridige.

Naša vojska — naša bramba — naša zmaga ;

gov. J. E. M. pri sv. Jakobu v Rožni dolini l. 1859.

Perva postna nedelja.

(Naši sovražniki.)

„In skušnjavec je stopil k Njemu.“ Mat. 4, 3.

V o d.

Huda vojska se napravlja *). Vojaki so se komej doma pri svojih starših in znancih malo počili in razveselili, zopet se zbirajo, svoje zapustijo in v ptuje dežele gredo, braniti našo deželo in pravico. Oče in mati, brat in sestra svojega sinu alj brata še na pragu očetovske hiše pokropé z žegnano vodo, potem še malo z njim grejo — sicer radi, pa vendar s težavnim sercom slednje stopinje storijo. S solznim očesom potem se poljubijo, eden od družega vzamejo slovo in komej izrečejo slednje besede : Bog te vari — ohrani — Bog bodi s teboj ! Srečno ! Srečno ! — Oh to je grenka ura ! Zakaj neka čudna žalost njim vsem serce in jezik teži. Temna prihodnost jih straši in žalostna misel : Mi se morda ne bomo več vidili. — Vojak se sicer veselega dela, jucka in norí in se k veselju sili ; alj vendar globoko v sercu ga sklí in žgé čudna bole-

*) vojska na Laškem l. 1859.

čina in v sred veselja ga vedno neka žalost nahaja, katero zadušiti se zastonj prizadeva. Marsikteri oče in mati, brat in sestra ste tu, ki ste pred nekterimi dni sami poskusili, kar sem ravno spomnil, jemali ste od svojih sinov in bratov slovó in vaše skerbljivo in ljubeznjivo žalostno serce se še ni morebiti ohladilo. Vi in mi drugi smo ostali domá, in menimo, da smo pri miru in pokoju. Alj to ni res, mi se goljfamo. Pavka sicer pri nas ne bobni, ne poje trobenta, sovražni meč se ne suče in bliska nad našo glavo, mirno sin in hči pri očetu in materi, mož pri ženi brez strahu živi; — alj vendar vidím v duhu, kako huda in huda vojska tudi med nami razsaja, vidim jih v duhu veliko veliko ranjenih, veliko od neusmiljenega sovražnika v sužnost odpeljanih, veliko jih vidim, ki so padli in ležijo mrtvi. Gotovo tudi tú v hiši božji veliko ranjenih stojí in morda tudi kaj mrtvih leži. — To je vojska, veliko hujša in nevarnejša kakor vsaka druga. V tej vojski se ne bojuje umerjoče telo, temuč neumerjoča duša, se ne vojskuje za kos svetá, ampak za svete nebesa. Ta vojska ne terpi le dni alj leta, timveč celi čas človeškega življenja, ona nikoli ne preneha. Ta je tista vojska, od ktere že Job govori rekoč: „Vojska je človeško življenje na zemlji.“ (Job. 7, 1.) Ta je namreč tista skrivna duhovna vojska, katero vsak človek s sam seboj — s svetom — in s hudičom ima. Oh Bog nam pomagaj, da bi v tej duhovni vojski prav srečni bili in vse sovražnike naše premagali! Pa zastonj si bomo prizadevali, srečno vojskovati se, če ne poznamo vojske naše — če ne poznamo sovražnikov — ako ne poznamo orožja in se ga poslužiti prav ne vemo.

Že je se začel tihi postni čas, o katerem se vsak priden človek bolj ko drugokrat sam sebe zavé, k pameti pride, svoje duše in duhovnega življenja se spomni, ker človeku posvetni hrušč in trušč ne moti. Ta čas je prav pripraven, govoriti vam dans in prihodne postne nedelje — od omenjene duhovne vojske — od orožja alj brambe in slednjič od zmage. Vse je na tem ležeče, da se serčno vojskujemo. „Le tisti“, pravi sv. apostel Pavl, „nebeško krono dobí, ki se pravično vojskuje.“ (11. Tim.)

Dans v božjem imenu začnem, da vam sploh pokažem to imenitno resnico: „Vojska je človeško življenje na zemlji“ — in v posebnem

I. Kdo se mora vojskovati alj kdo so vojaki?

II. S kom se moramo vojskovati alj kdo so sovražniki naši.

Ne bom vas prosil, da bi me zvesto poslušali, ker vem, da sami od sebe to storili bote; — alj to iz serca želím in prosim, naj bi to, kar bote dans in prihodnjič slišali, v svojem sercu hranili, večkrat prevdarjali in po tem se ravnali.

Razlaga.

I. Vojaki! „Vojska je človeško življenje na zemlji.“ (Job. 7, 1.) Vsak človek je rojen vojak. Še majhen otrok se prinese človek k svetemu kerstu, dobi tamkej belo oblačilo in stopi pod bandero Jezusa Kristusa, odpove se hudiču in vsemu njegovemu djanju, obljubi pa in zapriseže, zvesto služiti Jezusu Kristusu in vedno bojevati se za njegovo kraljestvo. — Malo odraščen zadobí v zakramentu svete birme potrebno moč, serčno in srečno vojskovati se in premagovati svoje sovražnike. Kristjan vojak in kralj skupej ima braniti svoje kraljestvo, sveto vero na zemlji, ohraniti sveto nedolžnost, in bojevati za nevenljivo krono nebeško. — Vsak je vojak, naj je lepega in čverstega telesa alj pa majhne in slabe postave, naj je mož alj žena, mlad alj star, hlapec ali gospodar, siromak alj cesar, posveten alj duhoven. Tega vojskovanja se morajo učiti otroci od mladih nog, tega bojevanja se moramo vedno navajati tudi mi vse svoje žive dni. Bojni kraj je cela zemlja, vojšaki vsi ljudje. Kje so pa naši sovražniki, ki jih ima vsak človek premagovati?

II. Sovražniki! „In skušnjavec je stopil k Njemu!“ Ti naši sovražniki so naše hude skušnjave, ki vsakega človeka, dokler živí, vedno napadujejo skrivno in očitno in njemu mira in pokoja nikoli ne dajo. Toliko je skušnjav, toliko sovražnikov naših, da jih ni prešteti; pa vendar naj imenitniši naj močnejši sovražniki so sledeči tri: Naše meso — hudoben svet — in peklenski sovražnik — alj kakor jih sv.

Janez evangelist imenuje: Poželjenje mesa — poželjenje oči in prevzetnost življenja. (I. Joan. 2, 16.)

1. Nar večega sovražnika vsak človek sam v sebi in pri sebi ima in se ga nikoli, dokler živi, ne more prav znebiti, to je popačeno meso, dobro in hudobno nagnjenje in poželjenje, huda in dobra volja v človeku, ki se vedno vojskujeta v njem. Od te skrivne vojske v človeku govori sv. Pavl in pravi: „Drugo postavo vidim v mojih udih (v mojem mesu), ki se zoperstavlja postavi mojega duha. (Rimlj. 7, 23.) To vojsko meni tudi Jezus ko pravi: „Duh je scer volen alj meso je slabo.“ Sv. Avguštin govori sam od sebe: „Dve volji ste bile v meni, ena sveta, druga pregrešna; ena od gnade, druga od poželjenja. Te dve ste se vojskovali in moje serce ter-gale; čutil sem resnico besed sv. Pavla: Duh želi zoper meso.“ — To resnico, skrivno vojsko pa s sv. Avguštinom vred vsak človek velikokrat občuti, kakor nas skušba uči. — Ti greš postavim na potu in srečaš svojega sovražnika alj zopernika. Hitro čutiš v sebi dobro in hudo voljo, slišiš dvojni glas; božji glas pravi, dobra volja naganja: Odpusti; podaj mu prijazno svojo rokó, končaj svojo sovražtvo! Alj tvoj sovražnik, meso, hudobno nagnjenje in poželjenje se tudi hitro vzdigne, močno te jeza mika in na ušesa šepeta: Zogni se ga, gerdo ga poglej in povej mu kako terdo, kako robato! Glej huda vojska je v tebi navstala. — Nasproti ti pride boren človek, vboga sirota na pol nag in lačen, da se v njega vidi. Kakor hitro ga zagledaš, spet slišiš dvojni glas. Bog in božja ljubezen pravi: Usmili se svojega bornega brata; alj glej samosvoja ljubezen, velik sovražnik v tvojem sercu se vzdiguje in pravi: Kaj boš mu dajal, morda je kak potep, kak goljuf, ki hoče rajši prositi, kakor terdo delati. Glej spet se vname vojska v človeku, on se mora s sam seboj vojskovati, pomagati alj pasti. — Ti greš mémo svojega dolžnika, ki je ti veliko in že dolgo dolžen, pa ves boren je; z vso silo se ne more znebiti svojih dolgov in tebe ne more plačati; spet se glasi dvojni, ljubeznjivi in sovražljivi glas, huda in dobra volja v tebi. Ljubeznjivi nebeški glas kliče: Poterpi še malo s svojim dolžnikom, bodi še usmiljen! pa spet ustaja stari močni sovražnik, hudobno nagnjenje in naganja: Dovolj si

zanašal, primi ga, toži in deni ga v ječo ! Glej spet se more človek s sam seboj vojskovati. — Drugi človek je bogat, imeniten, morda se je z božjo pomočjo velikih grehov ovaroval ; on povsod dobro slovi in v visoki časti stoji, pa njegov sosed je boren, nečimuren, zapeljan je v kak greh zabrodil in svojo čast in dobro ime zgubil. Oba se zagledata in glej nova vojska navstane. V enem se vzdigujejo prevzetne visoke misli, v drugem nezadovolne nevošljive želje, — oba se morata vojskovati sama seboj eden z mogočnim sovražnikom napa in prevzetnosti, drugi s sovražnikom nezadovoljnosti in nevošljivosti. — Nekdo se znajde v veselim društvu, vino alj žganje mu prav dobro diši, hitro se ga privadi, hudobno nezumno poželenje se čedalje bolj vname, vstaja stari sovražnik : pijanščina. Spet navstane tiha skrivna vojska, če ga ne premagaš svojega sovražnika, vzeti ti bo premoženje in poštenje, zdravje in življenje. Človek je bil morda nekdanj imeniten čverst vojak, ki je v kervavi vojski sovražnika pridno nabil in slavno premagal, alj svojega znotranjega zopernika, pijanščine, poželenja mesa ne more premagati, v skrivnem boju ne more zmagati. — Mladenc rad po drugem spolu pogleduješ in v slabe tovaršije zahajaš, po noči k pokoju nočeš, tudi rad gerdo marnjaš — deklica rada nesramne reči poslušas in sama pri sebi premišljuješ, svoje oči paseš nad drugimi, še v cerkvi nepošteno dopadenje nad drugimi imaš in iščeš — glejta hud sovražnik se vama približuje, se z vama vojskuje ! Vajin brat, ki je na vojsko šel, bo pridno, močno se bojeval, bo deželo in cesarja slavno branil, alj vidva, ki za svojo duhovno vojsko kaj ne marata, bota doma morda premagana in zgubila bota več kakor vse dežele in cesarstva celega sveta veljajo, svojo nar večo srečo in bogastvo, svojo čast in nedolžnost, ki se nikoli več nazaj dobiti ne more. O ljubi mladenč in deklica ! stanovitno se vojskujta, da ne padeta ! Vi pa ljubi starši ! kateri morebiti globoko zdihujete za vašim sinom vojšakom in bi močno žalovali, če bi v hudi vojski padel in v neznani deželi umerl in pokopan bil, ne skerbite preveč in ne jokajte se ! Skerbite, ljubi starejši ! veliko več za sine in hčere, katere še doma imate, da v skrivni duhovni vojski ne padejo, da vaši

otroci svoje veliko hujše sovražnike svoje hudobno meso — svet in hudiča premagajo.

2. Pa alj si vojsko ne napravimo sami, jo nam napravljajo drugi, zakaj drugi imenitni sovražnik je pregrešni svet, so hudobni ljudje. Ni treba bolj natanko pokazati, kako nam tudi svet hud boj napravlja, ki nedolžne v greh zapeljuje, vero zasramuje in čednosti zaničuje, v slabih tovaršijah, po hudobnih izglelih in prijaznih besedah, kako nas povsod zalezuje, vabi in kliče. Tudi ž njim se je hudo vojskovati!

3. Pa akoravno bi sami sebe, namreč svoje lastne sovražnike, hudobno nagnjenje in poželenje premagali in tudi s svetom se serčno vojskovali, vendar imamo še tretjega močnega sovražnika pobiti, če hočemo nebeško krono pridobiti. — „O nikar samo s svojim mesom, s svojo kervjo se moremo vojskovati, temuč tudi s peklenskim sovražnikom, z oblastnikom temnic“, pravi sv. Pavl, in ta sovražnik, ki je seme vsih skušnjav zasjal, upal se je celo na Jezusa, skušal ga je po današnjem evangelju trikrat.“ (Mat. 4.) — Kristus, sam Sin božji je prišel na svet, da bi razdjal kraljestvo greha in hudiča, pa močno se brani hudobni duh, še Jezusu se vstavlja, še ž njim se vojskuje, da bi ga premagal s trojnim svojim mogočnim orožjem: poželenjem mesa, — poželenjem oči in napuhom življenja. Današnje evangelje popisuje to strašno čudno vojsko. Vojskujeta se Kristus in hudič, kralj luči in kralj temnic, sin božji in sam duh peklenski. Pa Jezus je ga slavno premagal in „nam sled zapustil, da bi hodili po njegovih stopinjah“ (I. Petr. 2, 21.), da bi po Jezusovem izgledu ga premagali tudi mi: zakaj še dan današni „hodi naš zopernik okoli kakor rjoveč lev in išče, koga bi požerl.“ (I. Petr. 5, 8.)

Sklep.

To so trojni nar imenitniši sovražniki naši, ki imajo z nami duhovno vojsko tiho skrivno, alj hudo nevarno, in ta vojska ni samo v enej deželi v tem alj unem kraju, temuč povsod po celem širokem svetu, v vsakem kraju: v hiši in zunej hiše, doma in na poti, med ljudmi in kder smo sami, in tega bojevanja in vojskovanja ni konca ne kraja, ni mira ni

pokoja. Kdorkoli na svetu živi, vojski ne more vteči. In zakaj se bojuje? O nikar za posvetne dežele in krone, nikar za kratko srečo in veselje, temuč za nevenljivo krono nebeško, za življenje večno srečno. O kdo bi se ne tresel, ljubi kristjani! kdo bi se ne bal, če pomisli na to strašno vojsko, koliko je močnih sovražnikov, kako slab je človek sam, — če se spomni, kaj se zgubi, ako v tej vojski sreče ni?! Kdo bi iz celega svojega serca vsak dan ne molil in prosil, kar je nas Jezus učil: „Oče naš, kateri si v nebesih . . . ne vpelji nas v skušnjavo (v to hudo nevarno vojsko), temuč reši nas“. Živo občutimo resnico sv. Pavla, ki pravi: Trepetajte delajte za nebeško kraljestvo“. Amen.

Druga postna pridiga.

(Naš vojvoda in naše plačilo.)

„Gospod! dobro nam je tukaj biti.“ Mat. 17, 2.

V v o d.

Ne bo več dolgo, in Jezus bo moral britko terpeti. Vidili ga bojo, kako na zemlji kleči in kervav pot potí; kako je zasramovan in zapljuvan; kako je bičan in s ternjem kronan; kako je kakor najhujši hudobec na križ prubit. To vse bojo skorej Jezusovi aposteljni vidili. Da jih vse te žalostne in sramotne reči ne motijo, da zvesti ostanejo svojemu učniku in gospodu, vzeme Jezus tri naj imenitnejše aposteljne seboj na neko goro in jim da gledati in poskusiti nekaj njegove večne in nebeške časti in slave: „Spremenil se je pred njimi; njegov obraz se je svetil, kakor solnce, njegove oblačila pa so bile bele ko sneg. In glej! prikazala sta se jim Mozes in Elija, in sta ž njim govorila.“ Peter je bil od veselja in začudenja tako ves prevzet, da je zaklical: „Jezus, Gospod! dobro nam je tukaj biti!“ Ljubi poslušavci! Kazal sem vam danes osem dni, da je vojska naše življenje, in da so nam nasprotniki: naše popačeno meso, hudobni svet, in sama peklenska hudoba. In veste, ljubi moji! zakaj da gre ta naša vojska? Glejte! za ravno to nebeško čast in veselje,

katere je danes sv. Peter le trohico pokusil in ves vesel zavpil: Gospod! dobro nam je tukaj biti. In veste, kdo nas vodi v tej vojski, kdo je vojvoda naš? Ravno ta Jezus, ki je danes tri aposteljne Petra, Jakoba in Janeza na goro peljal in jim pokazal svojo nebeško slavo. Zatorej govorim danes od naše vojske dalej in pravim:

1. Vojvoda naš je Jezus Kristus, in
2. Plačilo naše so svete nebesa.“

Usmiljeni Jezus! pomagaj nam, da si današne besede globoko v sercu ohranimo in se serčno vojskujemo za svete nebesa: Naj velja kar rado, nebesa morajo naše biti!

I. d e l.

Že pri sv. kerstu stopili smo pod bandero Jezusa Kristusa; odpovedali smo se hudiču in vsemu njegovemu djanju; obljubili smo trdno verovati, kar nam Jezus in sveta katoliška cerkev verovati zapoveduje, in to tudi v djanju kazati, kar v sercu verujemo. Jezus Kristus je torej naš vojvoda — mi njegovi vojščaki, vsi od kraja do konca. Alj mar nismo serčno veseli, da imamo takega vojskovodja? Gotovo se še spominjate, kako radi so naši vojaki svojega vojskovodja na Laškem, slavnega Radecki-ta imeli, kako so vsi za njega goreli in živeli, pripravljeni bili ž njim iti v smert, le očeta ga imenovali. Prav so imeli, vreden je bil tolike ljubezni, saj je Radecki storil in skerbel za nje, kakor dober oče: Radecki bil je dober vojvoda.

Kaj pa še le porečete od Jezusa Kristusa; alj on ni dober, ja naj boljši vojvoda? Kaj in koliko je storil za nas — svoje vojščake? Poglejte ga od vekomej v nebeški slavi pri nebeškem svojem Očetu, kako se pred njim priklanajo neskončne trume vseh angeljskih korov, kako vsi ga častijo in molijo za svojega Boga. Zdaj pa pogledajte ga tam v jaslicah v bornem hlevcu, pogledajte ga kot revnega delavca tam v Nacaretu, pogledajte ga v ječi vsega zapljuvanega in razbitega, pogledajte na ternjevo krono na glavi, pogledajte ga na križu razpetega! „Veče ljubezni nima, kdor življenje da za svoje prijatle.“ Alj Jezus ne zasluži, da ga ljubimo in se deržimo bandere, pod katero smo stopili pri sv. kerstu? Ta vojvoda

kliče nas z milim glasom, kliče nas vsako nedeljo in vsak praznik : s tega sv. mesta slišite njegov sv. glas. Ta vojvoda nam tudi daje potrebno orožje na vojsko : tam v svetem tabernakeljnu prebiva in kliče prijazno : „Pridite k meni vsi, ki ste obloženi, in jaz vam bom polajšal.“ Deržimo se torej tega svojega vojvoda ; zakaj tudi mogočen je in more nam vselej pomagati.

Sam Sin božji ! — „Ako je pa Bog z nami, kdo bo zoper nas ?“ pravi sv. Pavl. Serčni in veseli moremo tudi reči z Jeremijem prerokom : „Gospod je z menoj, kakor močen junak ; zategadelj bodo padli, ki me preganjajo in zoper mene nič ne bodo premogli.“ (Jerem. 20, 11.) — S kraljem Davidom moremo klicati : „Bog je moja luč in moč, koga bom se bal ? Bog varuje moje življenje, pred kom se bom tresel ?“ (Ps. 26.) Tudi nam je izgled zapustil, kako moremo premagovati svoje sovražnike in nasprotnike. Saj ste slišali danes teden, da je Jezus skušan bil. — Zakaj je kaj Bog pripustil, da je Kristus od hudiča skušan bil ? Na to nam sv. Pavl jasno in tolažljivo odgovarja : „Jezus je hotel človek postati in človeku v vsem (zunej greha) podoben biti — on je hotel v vsakterem terpljenju, ki se nam, Njegovim bratom, pripetijo, skušen biti, da bi po tem rajši z našim terpljenjem usmiljenje imel.“ (Hebr. 2, 17.) On je se torej tudi skušati dal, da bi nam zaslužil gnado, stanovitno premagati naše skušnjave ; zakaj „On sam je v terpljenju skušan bil, on more torej tudi tistim pomagati, ki bodo kakor On skušani.“ (Hebr. 2, 18.) Iz ljubezni do nas, v našo tolažbo je Jezus pripustil, da se je Njegovo očitno življenje s tako čudno skušnjo pričelo. „Stopimo torej polni zaupanja k sedežu milosti, da se nas usmili in da nam pomaga o pravem času, kedar koli, (in to je vsak den) nam je usmiljenja in milosti in pomoči potreba!“ (Hebr. 4, 16.) Ljubi moji ! Jezus je vojvoda naš ; vojvoda vse ljubezni vreden, vojvoda ves skerbni za nas, vojvoda mogočen in vojvoda nam v vsem podoben. Kam pa nas pelja ta vojvoda, za kaj se vojskujemo, kakošno bo naše plačilo ?

II. d e l.

Veliko serčnejši in pogumnejši se vojšaki bojujejo, ako veliko in imenitno plačilo pred seboj vidijo. Zakaj bi ne imeli biti serčni in močni tudi mi, ko nam pred očmi neverljiva nebeška krona v plačilo blišči? — 10. dan marca alj sušca obhajamo vsako leto god svetih 40 mučencov. Bili so ti mučenci slavni vojaki ajdovskega cesarja Licinija, pa veliko slavniji junaki Jezusa Kristusa. — Zavoljo keršanske vere so te stanovitne vojake naj prej v verige djali in v tamnice vergli, potem vsakega s kamnjem po ustih bili in jih zvečer nage na led bližnjega jezera postavili, da bi tam čez noč zmerznili. Bila je pa tedaj huda zima in merzel sever je silno pihal. Nedaleko od njih je stala na bregu hiša, v kateri je topla kopel bila pripravljena za tiste, kateri bi od mraza premagani keršansko vero zatajili in molikom darovali. Stanovitni vojaki na ledu sedé kličejo Boga v pomoč, rekoč: „Štirideset nas je na jezero semkaj prišlo; o Gospod daj nam vsem venca alj krone zmage deležnim biti, in nobenega naj ne manjka pri venčanju. Nas je štirideset in štirideset je častito število, ker ti, o Jezus, si posvetil to število s svojim štiridesetdenskim postom.“

Blizo njih je bila straža, da bi nobeden izmed teh 40 vojakov uiti ne mogel. Nekoliko ur je že minulo, alj mučenci ne prenehajo Boga prositi in hvaliti. Vsi stražniki pozaspijo razun enega, kateri je namesto ostalih čul. Ta vgleda na enkrat čudno prikazen; vidil je tiste vojake s posebno svetlobo obdane in angele iz nebes priti, ki so vsakemu vojaku zlato krono prinesli in na glavo djali. Samo eden ni dobil krone. Neverni stražnik se nad to prikaznjo močno čudi in premišljuje, zakaj temu samemu ni bila krona. Alj komej je to sam seboj zgovoril, všel je eden izmed 40 z leda in vtekel v kopel. Ves premrazen pride v toplo kopel se ogrevat in molikom darovat. Alj kmalo ga kazen božja zadene. Po vseh udih ga tergati začne in v groznih bolečinah nesrečno smert stori. Ostali njegovi tovarši so zavoljo njega silno žalovali, pa kmalo so bili spet oveseljeni. Kaj se zgodi? Ravno tisti stražnik, ki je ta čudež vidil, od bošje milosti ganjen je na mesto

nestanovitnega vojaka pristopil. Hitro zbudi svoje spijoče tovarše ter jim pove, kako posebno prikazen je imel in da hoče tudi on z vojaki vred umreti, sleče se, ter se vojakom pridruži in jih prosi, naj bi oni za njega molili, da bi tudi on nebeško krono prejel. Usmiljeni Bog je to molitvo uslišal; kmalo je vidil angelja iz nebes priti, in ravno tako lepo krono sebi prinesiti, kakor so jo drugi dobili. — Drugi dan vseh 40 od jezera pripeljejo, kosti jim zlomijo in jih vse vkup na gromadi sožgejo. Pri tej grozovitni martiri so vsi konec storili, le naj mlajši ne, kteremu je bilo Mileto ime. Njegova mati, ko vidi, da njen sin še živi, zavpije na njega: „Moj sin! terpi le še kratek čas, glej Kristus stoji pri nebeških vratih in pride tebi v pomoč!“ Trupla mučencov so na vozove znosili, in jih k gromadi zapeljali. Mladega Melita samega so pustili, upaje da bode od toliko bolečin premagan vender od svoje vere odstopil. Ali njegova mati si ga na rame naloži in ga za vozmi proti gromadi nese. Gredé še prosi svojega sina in njemu serce dela rekoč: Le pomisli, kako kratko bo tvoje terpljenje, in da tebe potem pričakuje večno veselje. Pri tem prigovarjanju izdehne stanovitni mladeneč svojo dušo v naročju svoje velikodušne matere. Ona sama dene njegovo truplo k mučencom na gromado, da bi tudi mertev ne bil od teh ločen, s kterimi je bil po čednosti in veri združen!

Vojaki smo tudi mi, ljubi kristjani! vsi, ki služimo večnemu kralju — Bogu. — O naj bi bili vojaki tako stanovitni in serčni, kakor je bilo teh 40 mučencov! Da bomo, večkrat premišljujmo, da se vojskujemo za lepo krono nebeško. Bog Oče jo nam, kakor 40 mučencom, po svojih angeljih iz nebes kaže, jo ponuja rekoč: „Srečen je človek, kateri je skušnjavo preterpel (srečno premagal), zakaj ako bo skušen, prejel bo krono življenja, ktero je Bog obljubil vsem, ki ga ljubijo!“

Bojujmo se torej za nevenljivo krono, za večno veselje, za neskončno slavo. Prav so imeli sv. aposteljni in učenci Jezusovi, da so veseli terpeli zavoljo Jezusa, — prav so imeli vsi mučenci in mučenice božje, da so dali bogastvo, veselje in življenje za svete nebesa: terpljenje je bilo kratko, večno pa je veselje in življenje. Ob času sv. Avgušтина živela je v Rimi neka visoka gospá, po imenu Melanija.

Keršanske vere je bila, pa bila je tudi bogata, lepa in mlada. Godila se jej je, kakor se godí marsikteri Evini hčeri. Njena bogatija, lepota in mladost jo je oslepila; zaljubila se je Melanija v svet in njegove veselice. Živela je veselo, prevzetno in grešno. Nek mlad gospod iz njene zlahte, po imenu Volusian, podal se je za delj časa iz Rima v Milan, kjer se je seznanil s sv. Avguštinom. Prizadeval si je ta svetnik na vso moč, tega mladega moža prepričati, kako neumno da je molikovanje, naj zapusti ajdovsko vero in sprejme keršansko. Sv. Avguštín bil je visoko učen mož in goreč govornik, pa vendar ni nič opravil: Volusian ostal je ajd.

Med tem, ko Volusiana v Rimu ni bilo, kaj se zgodi? Melanija nekega dne premišluje svete nebesa, premišluje, kako hitro mine in se razkadí vse posvetno blago in veselje, vsa posvetna čast in slava, da vse to ni nič vredno proti nebesom, kjer je veselje in bogastvo brez konca in kraja. Spoznala je torej, da je treba naj bolj in naj popred skerbeti za svete nebesa. Postala je torej vsa druga; živela je tiho in ponižno, spolnovala je zvesto vse svoje dolžnosti, dajala obilno vbogaimo, varovala se skerbno posvetnega hruma in šuma. — Zdaj se tudi Volusian verne iz Milana v Rim nazaj; se vé, da obišče hitro tudi Melanijo. Pa kako se čudi, ko jo vidi vso drugo; ne najde več stare v svet in posvetno veselje zaljubljene, ampak najde vso novo za nebesa vneto Melanijo. Oh Melanija! zdihuje zdaj, kaj je to? kam je šlo tvoje veselo serce? kam tvoja draga obleka? kam so šle veselice v tvoji hiši? kam vsi tvoji znanci in prijatli? Melanija serčno odgovori: „To so storile nebesa; nebesa so to storile.“ Zdaj mu jame od nebes, od nebeškega veselja, od nebeške lepote in od neskončne večnosti tako serčno in milo in živo govoriti, da Volusian le stermin in ves ginjen zaupije: Tudi jaz hočem biti kristjan! — Glejte! Nebesa so storile, kar sv. Avguštín, naj slavnější govornik svojega časa, storiti ni mogel. Spomin na sv. nebesa vnel je Volusiana, da je stopil pod bandero Jezusovo in se serčno in zvesto vojskoval za nje. Ja, ljubi moji! naša vojska gre za nebesa, naše plačilo je večno! —

S k l e p.

Bo že kakih sedem sto let, kar so bile hude vojske za svete kraje obljubljene dežele. Neusmiljeni Turki so te svete naše kraje pod svojo oblast spravili. Kristjani se vzdignejo, naj bi te dežele spet nazaj dobili. Stale ste si nasproti velike vojski dve, turška imela je za svoje znamenje mesenca serp, keršanska pa sv. križ. Tako ste vojsko bile kakih dve sto let. Te tako imenovane križne vojske so minule že; pa vendar si dve velike vojski še naše dni nasproti stojite in bijete hud boj. Na eni strani stoji križani Jezus in njegova zvesta truma, na uni strani pa stojijo nasprotniki, ktere sem vam danes teden pokazal. Oh, preljubi moji! terdno stojmo, pazimo na nasprotnike, krotimo svoje pregrešno meso, varujmo se hudobnega sveta in ne udajmo se peklenskemu zalezovavcu! Naš vojvoda je Jezus Kristus — sam božji Sin, naš odrešenik in zveličar. Glejte! pri vsaki procesiji se nam sv. martra popred nosi; z vsakega turna nam sv. križ prijazno miglja. Deržimo se zvesto Jezusovega bandera, saj smo to pri svetem kerstu prisegli. In če straši delo, pomislimo plačilo: Naša vojska gre za svete nebesa. Le nektare leta, morebiti le nektare dni, in vojska naša je pri kraju; odložili bomo orožje in počivali na večno. O blagor nam, ako smo se Jezusa, našega vojvoda terdno deržali in pridobili si zmago. Večno veseli porečemo, kakor sv. Peter: „Gospod! dobro nam je tukaj biti!“ Amen.

Osnovane homiletične pridige.

Za nedeljo Septuagesimo.

(Gospod kliče — pride gledat — plačuje.)

V v o d. Nebeško kraljestvo se vam s tega mesta oznanjuje, za nebeško kraljestvo prosite, se trudite in v nebeško kraljestvo tudi pričakujete enkrat priti. Od neb. kr. tudi Jezus danes; zatorej hočemo premišljevat besede sv. dan. ev. in rečem: „Gospod kliče, — G. pride gledat, — G. plačuje!“

R a z l a g a. Hišni gospodar najema delavcev v svoj vinograd. Kdo je ta? Oče nebeški je, on nas

1. kliče v svoj vinograd, — v sv. kerš. kat. cerkev. Ta vinograd je Jezus sam napravil, drago kupil za svojo kerv... nas je po svojem usmiljenju prevzel kot delavce. Vsakemu odločil je svoje mesto, svoje delo. Starši in gospodarji! vam je ... Otroci in posli! vam je ... Bogatini in visoki! vam je ... Ubogi in revni! vam težko delo, pa ... nobeden naj ne mermra, naj ni nezadovoljen ... naj zvesto spolnuje svoje dolžnosti, Gospod bolj vé, kaj je boljši za nas!

2. Gospod pride gledat. Hodil je gospod gledat, in gredé je vidil še drugih stati ... jih tudi pošlje v ... Tako tudi naš Gospod v nebesih gleda, kako delamo. Slabe ljudi moremo goljfati, Bog je vsevedoč. Zatorej delajmo kakor v pričo gospodarja, ki nam na perste gleda. Ako svet ne spozna našega prizadevanja, v nebesih je Gospod, ki gleda in vidi vsako dobro delce. Ako skrivši kaj grešnega storiš, ne reci, nihče me ni vidil. V neb. je Gospod, ki ...

3. Gosp. nas plačuje. Hišni gospodar jel je plačevati delavce. Tudi naš G. plačuje. Že po dne, dokler še delamo, kako sladko in bogato plačuje svoje zveste delavce: mirno vest, sladek pokoj serca, čast in hvalo pred ljudmi, včasih še časno srečo in premoženje. Kako terdo pa plačuje svoje hudobne hlapce (popisuj)! Pravo plačilo pa še le konec življenja: pride večer in nastane delopust. Oh blagor zvestemu hlapcu, bil je v malem zvest, ... pojde v počitek svojega Gospoda! Pa tudi gorje slabemu — nisi bil moj — ne poznam te, poberi se mi spred oči!

S k l e p. Nas vse je poklical v svoj ... Nekteri delajo že dolge leta ... Gospod je vse vidil in vse vidi, kako smo delali? Ne vemo, koliko let, dni, ur nam je še časa, dolgo gotovo ne bo, da pride večer in potem večer počitek alj pa večna noč! Delajmo torej, dokler nam še sije solnce milosti božje — naše plačilo je obilno v nebesih! Amen.

Nedelja Seksagesima.

(Česa je treba, da božja beseda sadu rodi?)

V v o d. Kolikokrat se s tega sv. mesta vam oznanuje božja beseda! Vsako nedeljo . . . Pa kje je sadje? Se godi, kakor današnje sv. evangelje pripoveduje. Seme se seje; pa nekaj pade (pove se po evangelju). Oh sadu pa le ni; in vendar je to prvo in naj potrebnejše! „Česa je torej treba, da božja beseda sadu rodi?“

R a z l a g a. Treba je 1. dobrega semena. Saj veste, kaka se kmetu godi, ki seje mrtvo seme. Alj seme božje ni mrtvo, živo je. Prišlo je iz samih nebes, Jezus ga je prinesel, in izročil ga sv. kat. cerkvi. Hvalimo torej Boga, da nas je postavil v to sv. cerkev, in varimo se krivih prerokov! — Treba je:

2. dobrih sejavcov. Najpred ga je sjal Jezus sam, razposlal je potem po celem svetu svoje aposteljne: „Kakor je Oče poslal mene, tako . . . Tako je šlo od leta do leta in tako gre še zdaj; sv. cerkev pošilja sejavce po vesoljnem svetu. Imamo visoko posvečene škofe, ki pošiljajo vam pomagavce svoje, in poslali so tudi mene k vam. In Bog mi je priča, da si prizadevam sejati dobro seme Bogu v čast in vam v zveličanje. Dobrih sejavcov torej ne manjka. Da se pa sadje prikaže je treba še:

3. dobre zemlje. Le glejte, kako pridno kmet zemljo pripravlja: gnoji, orje, pleje, prilija itd. . . . Tako tudi za božjo besedo. In zemlja za božjo besedo so vaše serca. Alj prinaša seme božje besede pri vas kaj sadu? Hvala Bogu, da jih je takih . . . blagor jim, ki božjo besedo ohranijo in . . . Pa je tudi takih, ki jim veljajo besede danšnjega sv. evang. Poslušajo, pa se jih ne prime. Hude navade so njih serca tako vterdile in ugladile, da seme le na verhu ostane. Poslušajo, verujejo, pa pridejo stare grešne navade, pridejo hudobni tovarši in skušnjavci, kakor pisane ptice, hitro je djano . . . — Nekteri so skalam podobni: Poslušajo, pa ne prilijajo doma božji besedi: ne premišlujejo, ne molijo, in tako ni potrebne mokrote in pomoči in seme se posuši. — Spet drugi so zapleteni in

zamotani tako v posvetne skerbi, da to posvetno ternje vso rast zaduši: Le iščejo tega kar je na zemlji, ne tega, kar je zgorej! —

S k l o p. Kako dober je Oče nebeški! za truplo nam daje ... pa daje tudi duhovsko hrano, božjo besedo. Obilno se vam oznanjuje. Oh bodite le dobra zemlja; dobra zemlja, pravi Jezus, so tisti, kateri besedo poslušajo, in jo v dobrem ... v poterpljenji! Amen.

Nedelja Kvinkvagesima.

(Dušna slepota — huda bolezen; kdo jo ozdravlja?)

V v o d. Ko je Jezus 12 let star bil, šel je prvo-krat ... po tem, ko je učil, hodil je vsako leto večkrat v tempelj ... Danes gre slednjokrat v Jeruzalem. Kaj se zgodi? Na potu gredé ozdravi slepca. Prava reva je bil slepec; pa še večja reva je slepec na duši: „Huda bolezen je dušna slepota, kdo jo ozdravlja“, to nam kaže današnje sv. evangelje.

R a z l a g a. Na duši slepi: a) ničesar ne vidi. Jezus je šel memo, slepi ga pa vidil ni. Tako se godi tudi... On hodi v slabe tovaršije, pa ne ... on stoji na nevarnem brezdnu, pa ne ... J. gre memo (božja beseda, terpljenje, opomini), pa ne vidi ga, Bog mu kaže na razne viže, naj se verne z grešnega pota, pa vse je zastonj ...

b) nič ne dela. Beremo, da je slepec sedel; tako tudi sedi in ne dela slepi na duši. Starši, gospodarji, ali niste slepi, alj gledate za svojimi, alj delate alj sedite? Kristjani! alj delate alj sedite: nebeško kraljestvo silo terpi, ... kako pa je z vami? Pravo pokoro delati se pravi ... kako pa je z vami, alj jo delate alj sedite ...

c) berači. Slepec je sedel in beračil; ravno taka je ž njimi, ki so slepi na duši. Naj je še tako bogat, naj je še tako visok, naj je še toliko veselja užil alj storil za svet: kdor ni delal za nebesa, beračil bo ob smertni uri: „Dormierunt somnum suum, et nihil invenerunt omnes viri divitiarum in manibus suis“ (ps. 76, 6.) — Tako huda — kdo po-

maga? Sv. evangelje nam pové: Jezus je slepca ozdravil; pomaga tudi nam. Kaj je storiti?

a) „Vpil je rekoč: Jezus Sin . . . Tako moraš tudi ti na duši slepi zdihovati in prositi; prava pokora je velik dar božji . . . kdor prosi, ta dobi . . . Kdor torej moli alj vsaj moliti spet začne, ta še ni zapuščen in zgubljen . . .

b) „Spreдай gredoči so ga svarili, naj molči!“ Ne daj se motiti nobenemu; tudi tebe, ki se hočeš spet k Jezusu obrniti, bojo skušnjave motile: stare grešne navade; znani tovarši te zasmehovali . . . težava bo poverniti krivo blago, popraviti pohujšanje, pozabiti staro jezo . . . pa

c) zaupaj! Jezus ti pomagal bo: „Tvoja vera ti je pomagala.“ Pa dolgo je klical in stanovitno je klical. Tudi ti ne smeš le samo kako dobro misel obuditi, le k spovedi iti in misliti, zdaj je vse dobro. Glej! slepec je šel za Jezusom. Tudi ti za njim hodi, naj te tudi vodi po stermih in vinkastih potih, zaupaj in hvali Boga!

S k l e p. Omilujemo slepo siroto v evang.; pa slepi smo tudi mi in še slepi na duši; kar je še večja nesreča. In ravno te dni bomo jih spet vidili, ki so slepi . . . ki ne vidijo nesreče, ki jim proti . . . Obrnimo se k Jezusu, on bo pomagal; klicimo iz serca: Jezus, Sin Davidov, usmili se nas! Amen.

Perva postna nedelja.

(Jezus se pripravlja na skušnjavo — se vojskuje, — premaga.)

V v o d. Jezus je bil od Janeza kerščen, — potem se je podal v puščavo, naj bi se pripravljaj na svoje sveto in težavno delo. Tam je bil skušan. Od te okušnjave tudi jaz . . . pokazal vam bom: „kako se Jezus na skušnjavo pripravlja, — kako se vojskuje, in kako premaga.“

Razlaga. Zavoljo nas se je dal J. skušati; hotel nam je v vsem enak biti in pokazati, kako se ravnati zastran skušnjaj. Vedel je On vsevedoči, da bo skušan; zatorej

a) se je na skušnjavo pripravljaj. Bdel, molil in postil se je. Vsakdo ve, da ga čakajo razne skušnjave, noben ne

more vsem uiti. Poglej na J. in pripravlaj se! Bdi, kam zahajaš, kakšne misli in želje paseš . . . ; — pa tudi moli: spominjaj se večkrat Boga, ki vse vidi, le dobro ljubi in plačuje, — zraven pa tudi prosi ga posebne pomoči; — posti in zatajui se: kdor pase meso, lenobo itd. . . gorje mu, skušnjava bo hujša. Pojdi, kamor se ti zljubi, skušnjava pojde s tebo; vojskovati se moraš; poglej na Jezusa;

b) kako se je vojskoval. Najpoprej je hudič J. skušal s tim, kar mesu in životu dobro dene: lačen je bil, naj si kruha naredi. Tudi nas nahajajo take skušnjave, da bi stregli truplu in njegovim željam: pojedovati, pijančevati, nečisto veselje itd. Glejmo na J., kako je skušnjava odpodil? „Človek ne živi . . . Premišljujmo tudi mi radi, kar božja bosedra pravi: „Kdor hoče moj učenec biti, naj . . . „Svet preide in vse njegovo veselje . . . „so, katerih Bog je treh . . .“ kaj bo z našega mesa, ki ga tako pasemo? kaj pa bo z dušo? . — Perva mu je spodletela, zdaj drugo Jezusu navije: rad bi ga prevzetnega storil. Tudi nas rade sprehajajo prevzetne misli: bogat sem, dobra glavica sem, lepe postave, boljši sem, kot drugi . . . Kako ga je J. povdaril? Spomnimo se tudi mi, kaj sv. pismo pravi od prevzetnosti: „Kaj imaš, da bi ne bil sprejel . . .“ Kdor sam sebe povišuje . . .“ Bog je prevzetnim zopern . . .“ — Še tretjič gre med J. in ga misli omotiti s tem, da mu obljudi . . . Skušnjavci tudi tebi obetajo zlate grade . . . posvetno blago marsikomu oči kolje . . . Pa pogljemo, kako J. . . Spodimo take tudi mi: le prazna pena, smetje . . . „Kaj pomaga človeku . . .“ iščite naj popred . . .

3. Jezus je premagal, in kaj je bilo po tem: „Hudič, ga je zapustil, in glej! angeli . . .“ Taka bo tudi s tebo! Ne udaj se, naj še tako pritiska — nehalo bo in srečen, kdor je skušnjava . . . o kako mično v sercu, kako sladka vest, kako zlato upanje na sv. nebesa!

S k l e p. Vojska je naše življenje; skušnjave napadajo nas . . . poglejmo na J. in ravnajmo se po njem: Pripravljajmo se, vojskujmo se in blagor nam: krona nevenljiva nam nasproti miglja. Amen.

Druga postna nedelja.

(Jezus se je spremenil: Kako in zakaj.)

V v o d. Danes osem dni smo J. vidili v puščavi, kako ga je hudič skušal . . . kako ga je pa J. premagal. Danes vidimo J. na neki visoki gori. Vzel je seboj tri aposteljne . . . Tu se je pred njimi spremenil. Od te spremenitve Jezusove tudi jaz govorim in vam pokažem :

1. Kako se je spremenil in 2. zakaj se je spremenil.

Razlaga. 1. V Galileji je neka gora po imenu Tabor, prav visoka je in še zdaj se imenuje sv. gora. Romarji radi romajo na njo. K tej gori je peljal J. svoje aposteljne in učence. Le tri aposteljne vzame seboj in pelje na verh gore. Na goro pridejo, in moliti začnejo. Jezus ves zamaknjen moli in glej ! jame se pred njimi spreminjati : „Njegov obraz itd . . . Prikazala sta se . . . Glas iz oblaka je klical : Ta je . . . kaj so ubogi ribiči pri tem občutili, kdo more popisati . . . be-seda jim je od veselja zastajala ; zatorej sv. Peter : Gospod ! dobro nam je . . . Preplašeni so bili, da niso si upali na viš pogledati, na obraz so padli in se silno bali. Zdaj jih J. pomiri. Tako se J. spremenil.

2. Zakaj da se je spremenil?

a) da bi njegovo terpljenje in smert ne plašila in ne motila aposteljniov in tudi nas ne. Pokazal jim je nekoliko svoje nebeške slave — da je On res eno z nebeškim Očetom, — pričala sta dva stara preroka, ki sta se prikazala, ž njim . . in spet zibnila, — pričal je Oče neb. sam : „To je moj . . . Terdnorej stojmo v sv. veri, katero nam je prinesel iz nebes sam

Sin božji, ne dajmo se motiti nikomur ! (Znaš morda kaj od Renanove knjige omeniti ?)

b) Da bi nam pokazal, kako sladko in veliko nas v nebesih čaka veselje. Ne lazi torej le po zemlji, ne udaj se skušnjavi, bojuj se serčno : plačilo je večno ; — ne mermraj zavoljo križev in težav : Blagor jim, ki v solzah sejejo . . .

3) da bi nam pokazal, kolika čast da čaka tudi naše trupla. Ne po svoji božji, le po svoji človeški natori se je J. spremenil. „Vemo, pravi sv. Jan., da, kader pride, bomo mu podobni.“ Sv. Pavl : „Trohljivo, se truplo vseje, . . . Oh kolika čast čaka naše trupla ! Kaj pa ti pijanec, nečistnik, jezavec in preklinjavec itd. . . pocenjaš s svojimi udi ? Vsi bomo spremenjeni, pa ne vsi po nebeško, hudobni po peklensko. Varimo se grehov na svojem mesu !

Sklep. Kar je sv. Peter želel, že uživa : pri svojem Gospodu je ! Tudi za nas je prostor pripravljen, kjer bomo po nebeško spremenjeni tudi mi ! Deržimo se J. . . ravnajmo po njegovem nauku in izgledu, zakaj ni imena ljudem danega, v katerem bi mogli zveličani biti, kakor le . . . Amen.

Novičar.

* Iz Celovca. Slovanska Čitavnica v Celovcu je potejena. 5. januarja smo volili zač. odbor: Predsednik je izvoljen čast. g. Bernard Rosbacher, tergovec in posestnik v Celovcu. Tajnik in predsednikov namestnik je č. g. Chochulovšek, inženir. Čč. gg. odborniki so: Kos, Čermak in Ferčnik. 24. t. m. se bo Čitavnica slovesno odperla. Pričakujemo tisti dan zvečer ne samo naših prijatlov in znancov iz Koroškega, tudi iz drugih slovenskih dežel bo marsikteri prijatelj slovenskega naroda prišel, nas počestil in razveselil. Razpošiljali bomo te dni povabilnice na vse strani. Česar še nismo imeli, imamo: živili Slovenci!

* Še neka druga vesela novica se snuje in kuje v Celovcu. Slovenci — nas je več kot pol drugi milijon — smo edini narod po celej carevini, ki nimamo pravega, političkega časopisa. Vso čast in slavo našim „Novicam“, pa za politiko so pa vendar prepičle. Sliši se, da misli nek znan in sloveč slovenski pisatelj z Dunaja preseliti se v Celovec in izdajati politički časopis v slovenskem jeziku. Mi kličemo: Dobro došel!

* Iz Gorice se nam to-le piše: Čast. g. Černiški dekan so mi te dni (17. decembra 1863) sledeči glagolitišk napis, izrezan iz starega misala svoje cerkve, poslali, ktereга ad literam tako berem:

1583 Miseca Jjuna na 15.

pride k nam v Kamnane (sic) g. škof Vidamski i nas
vižita ta isti dan na svetoga Vida
tako hoti da mu Mašu hrvacki poem
pred vsimi doktori i pred vsim pukom
v crikvi S. Mihela v Kamenah

Ja pre Francesco Vlentić
dalmatin od Raba.

Pristavljene so še nektare besede, v kterih pravi, da je ta misal crikvi prodal itd. kar pa ni toliko zanimivo. To pa, kar sem tu pre-pisal, je vsaj toliko omenjenja vredno, ker po tem zvemo, da se je v Kamnji pri Černičah še 1583 etsi exceptionaliter slovenska maša pela in to vpričo videmskega škofa (oglejskega patrijarha) in vseh tistih, ki so bili ž njim.

Pogovori vredništva.

Pošiljali smo „Slov. Prijatla“ nekterim čč. gospodom več let, pa ni ne dnarja ne glasù. Ne vemo, kam torej „Slov. Prijatel“ zahaja. Zatorej naznanjamo, da smo prvi list „Sl. Prij.“ še poslali vsem, ki so ga dozdaj prejeli. Znaprej ga pa le samo pošljemo tistim, ki dnar pošljejo ali pa ga vsaj poslati obljubijo.

Skorej bo prvo poglavje „Kerš. naukov“ dokončano. Potem razpošljemo novo kazalo in nov napis, da se da vse v eno knjigo zvezati.

Precej gospodov se je na „Kerš. nauke“ in „Lavret. pridige“ vnovič naročilo. Vsem tim na znanje dajemo, da bomo še le jutri jeli razpošiljati; zatorej prosimo lepo za poterpljenje!

Duhovske zadeve.

Kerška škofija.

Č. g. Potočnik Lud. dobil je faro Silberberg. Č. g. Neste Ferdin, pa gre za provizorja na Dobrič.

Ljubljanska škofija.

Č. g. Pehare Vacs. dobil je faro Fužine na Gorenškem. Č. g. Kozjek Andr., fajm. na Studencu, podal se je v pokoj. Glavarjev beneficij v Koraendi pri sv. Petru je razpisan. Č. g. Drobnič Andr. gre za kaplana v Žuženberk. Umerla sta čč. gg. Sterbenc Jož., novoposvečenec in Bonač Janez, kaplan v Žuženberku. V podružnici maševavši je domu jezde s konja padel in se tako pobil, da je kmalo po tem umrl. R. I. P.!

Lavantinska škofija.

Č. g. Stranjšak Ant., fajm. v Zavraču, izvoljen je za stoljnega korarja v Mariboru. Č. g. Mak Franc dobil je faro v Šmartnem v Rožni dolini.

Teržaška škofija.

Naslednje fare so izpisane: Vragna, Cepič, Kringa (Corridico), Risano, Gročana in Karkavce do 20. februarja t. l. Umerla sta č. g. Pirc Matija, vikar na Gročani in č. g. Jožef Benedikt Rubesa, pens. v Kastvi, bivši fajmošter Vremeki v ljubljanski škofiji. R. I. P.

Pravila

narodne slovanske čitavnice v Celovcu.

§. 1.

Namen društveni je, izobraževati in razveseljevati se; politika je popolnoma izključena.

Da se to doseže, napravi se čitavnica, v kateri se bodo dobivali vsi dobri slovanski, pa tudi najboljši časopisi v drugih jezikih.

Napravi se knjižnica, po moči društvenega premoženja in po dobrovoljnih darilih v denarju, knjigah in rokopisih, ki govoré o slovanskih zadevah.

Društvo bo v vsakem obziru skerbelo, da se ne ravna proti Njegovemu Veličanstvu, proti državnim postavam, proti veri in da se ne zbudi nesloga med narodi.

§. 2.

Da se do maternega jezika več veselje in večja ljubezen zbudi, bodo se vsi članovi vsak teden enkrat, in komur je mogoče vsak den zbrali in se ne samo tam, temoč tudi drugod, kolikor je mogoče, slovenskega jezika posluževali.

Pri vsaktedensnem zboru morejo se znanstveni in zabavni govori deržati, narodne pesmi se pevati, in na vsak način se bo skerbelo za občno zabavo.

§. 3.

Da se društveni stroški poravnajo, dobiva društvo premoženje po pristopninah, po mesečnih priplačah članovskih in po vsakem postavnem načinu.

Pristopnina in mesečna priplača vsakega člana se ta čas določite na eden goldinar.

§. 4.

Kdor želi v društvo stopiti, naj se oglasi osebno predsedniku. Predsednik to vsaktedensnemu zboru naznani, in zbor po večini glasov o prijetju odloči.

Ta zbor ima tudi pravico, po dveh tretjinah glasov pravega člana iz društva izkleniti.

§. 5.

Za oskerbovanje društvenih opravil in premoženja izvolijo članovi v vsaktedensnem zboru po predsedšem posebnem oznanilu: predsednika, tajnika in dnarničarja za eno leto. Tajnik bo ob enem predsednikov namestnik, vsi trije so društveni odbor.

§. 6.

Predsednik oskerbljuje opravila po pravilih, sklicuje zbornike v posvetovanje, in je predsednik v njihovih in v društvenih zborih. On določa red pri posvetih, odločuje pri enakem številu nasprotnih glasov s svojim pristopom, podpisuje vse pisma, zapisnike in društvene sklepe in zastopa društvo na zunaj.

§. 7.

Tajnikova dolžnost je, da podpira pri vseh opravilih predsednika, da zapiše v zapisnik na kratko vse sklepe, ki so obveljali v odbornih in občnih zborih, da skerbi za red v društveni knjižnici. On podpisuje s predsednikom vred vse društvene pisma in zapisnike.

§. 8.

Dnarničar je odgovoren za društveno premoženje. On ima vsako pol leta vsaktedensnemu zboru račun predložiti.

§. 9.

Odbor ima pravico, novine in knjige za društvo izbirati in dnarničarju vsako plačilo do dvanajst goldinarjev nakazovati. Veče plačila nakazuje vsaktedensni zbor. Odbor je dolžen v vsakem obziru gledati, da se društveni namen doseže. Pravde med članovi razsojuje odbor.

§. 10.

Razun navedenih pravic ima vsaktedensni zbor še pravico, zapisnike odborove pregledovati in vsak njegov sklep, če ni sveršen, premeniti. Da zborovi sklepi obveljajo, je treba, da ste dve tretjini vseh članov nazoče, in da nadpolovična večina glasov predlogu pristopi.

§. 11.

Vsak član društveni ima glas v vsaktedensnem zboru in sme priporočila in nasvete društvu razodevati, ima pravico čitavnico obiskovati in prečitane časopise ter knjige na štirinajst dni domu jemati, in sme vsakega poštenega plutja kot gosta s privoljenjem predsednikovim ali zborovim v čitavnico vpeljati.

§. 12.

Vsak član je dolžen, ravnati se po društvenih pravilih, ter društvenemu namenu po mogočosti pripomoči.

§. 13.

Razvezanje društva se more skleniti po dveh tretjinah glasov vsaktedenskega zbora po predsedšem posebnem oznanilu.

§. 14.

Ko bi se društvo iz kakegakoli vzroka razvezalo, pridejo knjige in novine gimnazijski Celovski knjižnici v last, ostali imetek pa pripada jugoslovanski Akademiji v Zagrebu.

§. 15.

Ove pravila se morejo pod tem, da državna oblastnija to pre naredbo potrdi, premeniti le po načinu izrečenem v §. 13, samo si še društvo priderži pravico, še dva odbornika izvoliti, ako bi broj trideset presegel.

§. 16.

Ako se po posebnem oznanilu dve tretjini članov ne snidete, ima nadpolovična večina nazočih pravico, odločiti o vseh navedenih zadevah.
